EVROPSKÁ KOMISE PROTI RASISMU A NETOLERANCI

ZPRÁVA ECRI O ČESKÉ REPUBLICE

(Sedmý monitorovací cyklus)

Přijato 30. června 2026

Zveřejněno 27. října 2026

European Commission
against Racism and Intolerance
ECRI
Commission européenne
contre le racisme et l'intolérance

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

EVROPSKÁ KOMISE PROTI RASISMU A NETOLERANCI

ZPRÁVA ECRI O ČESKÉ REPUBLICE

(Sedmý monitorovací cyklus)

Přijato 30. června 2026

Zveřejněno 27. října 2026

CRI(2026)27

The reproduction of extracts (up to 500 words) is authorised, except for commercial purposes as long as the integrity of the text is preserved, the excerpt is not used out of context, does not provide incomplete information or does not otherwise mislead the reader as to the nature, scope or content of the text. The source text must always be acknowledged as follows "© Council of Europe, year of the publication". All other requests concerning the reproduction/translation of all or part of the document, should be addressed to the Media Department, Council of Europe (F-67075 Strasbourg Cedex or publishing@coe.int).

All other correspondence concerning this document should be addressed to the European Commission against Racism and Intolerance (ECRI). Council of Europe, F-67075 Strasbourg Cedex. E-mail: ecri@coe.int

Photo: © EnvatoElements

This publication has not been copy-edited by the DPDP Editorial Unit to correct typographical and grammatical errors.

© Council of Europe, October 2026

Disclaimer: Povšimněte si prosím, že tento dokument je překlad. V případě pochybností, nahlédněte do původních verzí v anglickém nebo francouzském jazyce.

European Commission against Racism and Intolerance (ECRI)
Council of Europe
Strasbourg

OBSAH

PŘEDMLUVA **5**

ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ **8**

I. PREVENCE A BOJ PROTI NENÁVISTNÝM VÝROKŮM A TRESTNÝM ČINŮM Z NENÁVISTI ***8***

II. ZAJIŠTĚNÍ ROVNÉHO ZACHÁZENÍ A INKLUZE VE VZDĚLÁVÁNÍ A ZDRAVOTNICTVÍ ***19***

A. ROVNÉ ZACHÁZENÍ A INKLUZE V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ 19
B. ROVNÉ ZACHÁZENÍ A INKLUZE V OBLASTI ZDRAVOTNÍ PÉČE 23

III. TÉMATA SPECIFICKÁ PRO ČESKO ***28***

PREVENCE A POTÍRÁNÍ DISKRIMINACE ROMŮ NA TRHU S BYDLENÍM 28

PROZATÍMNÍ DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ POSTUP **29**

SEZNAM DOPORUČENÍ **30**

SEZNAM LITERATURY **32**

PŘEDMLUVA

Evropská komise proti rasismu a netoleranci (ECRI), zřízená Radou Evropy, je nezávislý orgán pro monitorování dodržování lidských práv, který se zabývá otázkami prevence a boje proti rasismu, netoleranci a s nimi související diskriminaci (na základě „rasy", etnického či národního původu, státní příslušnosti, barvy pleti, náboženství, jazyka, sexuální orientace, genderové identity a pohlavních znaků). Skládá se z nezávislých a nestranných členů jmenovaných na základě jejich morální autority a uznávané odbornosti v oblasti boje proti rasismu a netoleranci.

V rámci své statutární činnosti provádí ECRI monitorování jednotlivých zemí, které spočívá v analýze situace v každém členském státě Rady Evropy, pokud jde o rasismus a netoleranci a opatření proti těmto jevům, a ve vypracovávání příslušných návrhů a doporučení k řešení případných problémů, které se během monitorovacího procesu objevily.

V rámci monitorování ECRI přistupuje ke všem členským státům na rovnocenném základě. Tato činnost probíhá v cyklech trvajících v průměru přibližně pět let. Zprávy z prvního cyklu byly dokončeny v roce 1998. Práce na zprávách ze sedmého cyklu byly zahájeny v roce 2025.

Mezi pracovní metody používané při přípravě zpráv patří sekundární výzkum a analýza dokumentů, návštěva dané země a následně důvěrný dialog s vnitrostátními orgány.

Zprávy ECRI nevznikají na základě šetření ani výpovědí svědků. Přinášejí analýzy vycházející z informací shromážděných z nejrůznějších zdrojů. Sekundární výzkum a studium dokumentů se opírají o velké množství vnitrostátních i mezinárodních písemných zdrojů. Návštěva na místě umožňuje setkat se s různými přímo dotčenými zúčastněnými stranami (jako jsou příslušní veřejní činitelé, volení představitelé na národní či místní úrovni, státní zástupci a soudci, zástupci institucí zaměřených na rovnost, vnitrostátních institucí pro lidská práva a organizací občanské společnosti působících v oblastech, které jsou pro ECRI relevantní, příslušní odborníci a osoby patřící do skupin, na něž se ECRI zaměřuje) s cílem shromáždit podrobné informace. Proces důvěrného dialogu s vnitrostátními orgány umožňuje těmto orgánům, pokud to považují za nutné, předložit připomínky k návrhu zprávy s cílem opravit případné faktické chyby, které by text mohl obsahovat. Na závěr dialogu mohou vnitrostátní orgány, pokud si to přejí, požádat o připojení svých stanovisek k závěrečné zprávě ECRI.

V rámci sedmého cyklu se zprávy o jednotlivých zemích zaměřují na dvě témata společná pro všechny členské státy: (1) prevenci a potírání nenávistných projevů a trestných činů z nenávisti a (2) zajištění rovného zacházení a inkluze ve vzdělávání a zdravotní péči.

V rámci sedmého cyklu požaduje ECRI, aby z těch konkrétních doporučení, která byla uvedena ve zprávě, byla prioritně realizována dvě. Mělo by se tak stát do 18 měsíců od zveřejnění zprávy o dané zemi. Následně ECRI provádí průběžné sledování s cílem posoudit opatření přijatá k jejich realizaci.

Předkládaná zpráva byla vypracována organizací ECRI, která za ni nese plnou zodpovědnost. Vznikla na základě návštěvy v České republice, která probíhala ve dnech 17. až 21. listopadu 2025. Návštěvě předcházelo online setkání dne 13. listopadu 2025. Není-li uvedeno jinak, zpráva se zabývá situací do 19. března 2026; vývoj od tohoto data není zpravidla zahrnut do následující analýzy ani zohledněn v závěrech, návrzích a doporučeních v ní obsažených.

SHRNUTÍ

Od přijetí šesté zprávy ECRI o České republice dne 8. prosince 2020 došlo v řadě oblastí k pokroku a byly vyvinuty osvědčené postupy.

Úřady přijaly řadu opatření k prevenci a potírání nenávistných projevů a trestných činů z nenávisti. V roce 2022 vláda zřídila funkci vládního zmocněnce pro záležitosti romské menšiny, který se zabývá také bojem proti anticiganismu. Vláda rovněž přijala Strategii boje proti antisemitismu na období 2025–2030, jejíž součástí je zajištění bezpečnosti židovské komunity, na což vláda již poskytla podporu. V roce 2023 Česká republika rovněž zavedla Akční plány pro boj proti extremismu a předsudečné nenávisti, které byly vypracovány v úzké spolupráci s aktéry občanské společnosti.

Proti případům nenávistných projevů se opakovaně ve svých vystoupeních vymezil prezident země.

Úřady rovněž navázaly spolupráci s organizacemi občanské společnosti v oblasti výzkumu a školení příslušníků bezpečnostních složek. Státní policie zavedla a navýšila počet styčných důstojníků pro menšiny. V roce 2023 absolvovalo nezbytné školení, jehož součástí bylo i téma anticiganismu, 49 styčných důstojníků a v roce 2024 bylo proškoleno dalších 55 styčných důstojníků. V listopadu 2025 působilo ve všech 14 regionálních policejních ředitelstvích přibližně 300 takových policejních styčných důstojníků. Kromě toho v letech 2023 až 2025 absolvovalo školení v oblasti mezikulturních kompetencí celkem 159 policistů. V roce 2024 byl rovněž realizován kurz pro školitele určený pro policisty zabývající se trestnými činy z nenávisti. Státní zastupitelství má rovněž ve svých přibližně 80 úřadech speciální kontaktní místa pro trestné činy z nenávisti.

Byly přijaty dodatky k trestnímu zákoníku (zákon č. 270/2025), jejichž cílem je rozšířit příslušná ustanovení o trestných činech z nenávisti tak, že do seznamu motivů založených na předsudcích v příslušných ustanoveních trestního zákoníku bude zahrnuta sexuální orientace.

Pokud jde o situaci romských žáků ve vzdělávání, úřady i některé jednotlivé školy přijaly pro romské žáky romské vzdělávací mediátory a také pedagogické asistenty. Obě tato opatření měla pozitivní dopady, ve školách, kterých se tato opatření týkala, došlo mimo jiné ke snížení počtu romských dětí, které předčasně ukončily školní docházku.

Obrovské množství ukrajinských dětí, kterým byla poskytnuta dočasná ochrana, se do školního prostředí vcelku dobře začlenilo, a to i díky výuce českého jazyka. Celkově lze tuto situaci považovat za pozitivní příklad, zejména s ohledem na vysoký počet ukrajinských dětí, které se do škol zapsaly v relativně krátkém čase.

ECRI tento pozitivní vývoj v Česku vítá. Navzdory dosaženému pokroku však některé otázky vyvolávají obavy.

V České republice se údajně stále často vyskytují nenávistné projevy namířené proti skupinám, jimiž se ECRI zabývá, a to zejména na sociálních sítích a během volebních kampaní. Nejvíce postiženými skupinami jsou i nadále Romové a osoby z komunity LGBTI a v poslední době – a to je znatelný posun – také Ukrajinci a Židé. K nenávistným projevům namířeným proti přistěhovalcům došlo také v politickém diskurzu během volební kampaně v roce 2024. Nenávistné projevy namířené proti LGBTI osobám, zejména na internetu, byly opakovaně zaznamenány v souvislosti s veřejnými akcemi LGBTI komunity, jako jsou oslavy Pride.

Podle zpráv se ve školách často vyskytují projevy nenávisti a šikana vůči žákům z komunity LGBTI, které přicházejí především od ostatních žáků, v některých případech však i od zaměstnanců školy. Stejný problém se týká i romských dětí: negativní stereotypizace a nenávistné projevy namířené proti Romům jsou stále rozšířené ve školách, kde jsou romští žáci v menšině, a to jak ze strany spolužáků, tak příležitostně i ze strany učitelů, a v některých případech také ze strany neromských rodičů. Byly hlášeny také nenávistné projevy a šikana namířené proti dalším skupinám, o které se ECRI zajímá, včetně dětí z Ukrajiny.

V souvislosti s akčními plány proti extremismu je patrné, že úřady přistupují k trestným činům z nenávisti především z hlediska státní bezpečnosti. ECRI sice uznává, že se jedná o důležitou otázku, avšak tento přístup není dostatečně široký, aby účinně řešil rasistické trestné činy a trestné činy z nenávisti vůči LGBTI osobám.

Problémy s faktickou segregací romských dětí ve školách stále přetrvávají. Projevuje se to jednak tím, že u romských dětí je neúměrně často diagnostikováno mírné mentální postižení nebo

poruchy učení, na základě čehož jsou následně zařazovány do speciálního vzdělávání, a jednak tím, že některé školy mají neúměrně vysoký podíl romských žáků, který někdy dosahuje 50 % či více.

O intersexuálních dětech a jejich rodičích, stejně jako o otázkách souvisejících s intersexualitou obecně, je k dispozici jen velmi málo informací.

Delegace ECRI opakovaně zaznamenala od řady různých zástupců občanské společnosti, včetně romských organizací, že inzeráty na pronájem bytů v soukromém vlastnictví často obsahují formulace typu „Romové, nevolejte“ nebo něco podobného.

V této zprávě ECRI vyzývá příslušné orgány, aby v řadě oblastí zahájily opatření, a předkládá řadu doporučení, mezi nimiž jsou i následující:

ECRI doporučuje, aby orgány zintenzivnily své úsilí v oblasti prevence a potírání rasistických a proti LGBTI zaměřených nenávistných projevů a šikany ve školách, a to mimo jiné přijetím a plněním konkrétních strategií zaměřených proti šikaně žáků z řad LGBTI, Romů a Ukrajinců.*

ECRI doporučuje, aby příslušné orgány do svého koncepčního přístupu k trestným činům z nenávisti zahrnuly jako strategické priority opatření proti rasistickým a dalším specifickým formám trestných činů z nenávisti, konkrétní skupiny, které jsou terčem těchto trestných činů, a také podporu obětí.

ECRI doporučuje, aby úřady zadaly vypracování nezávislého hodnocení účinnosti a dopadu školení a osvětových aktivit v oblasti trestných činů z nenávisti určených pro policii a státní zástupce, jakož i zavedení policejních styčných důstojníků pro menšiny a specializovaných pracovníků pro trestné činy z nenávisti v rámci státního zastupitelství.

ECRI doporučuje, aby orgány přijaly okamžitá, rozhodná a soustavná opatření k úpravě, aktualizaci a zajištění uplatňování metodiky školního poradenství a souvisejícího hodnocení lehké mentální poruchy u žáků, a to s cílem napravit přetrvávající problém neúměrně vysokého počtu romských dětí zařazovaných do speciálního vzdělávání, přičemž je třeba plně zohlednit rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *D.H. a další proti České republice*.

ECRI doporučuje, aby úřady přijaly opatření k zajištění dostatečného počtu romských pedagogických asistentů ve školách.*

ECRI doporučuje, aby příslušné orgány poskytly dostatek dodatečných finančních prostředků školám, které přijímají opatření k řešení jevu faktické segregace romských žáků a/nebo poskytují podporu romským žákům ohroženým předčasným ukončením školní docházky.

ECRI doporučuje, aby příslušné orgány přijaly legislativní a další opatření s cílem zajistit, že zdravotničtí pracovníci budou mít k dispozici jasný právní a etický rámec týkající se intersexuálních dětí.

ECRI doporučuje, aby orgány přijaly vhodná opatření k prevenci jakékoli formy diskriminace vůči Romům a členům jakékoli jiné skupiny, kterou ECRI považuje za předmět svého zájmu, na soukromém trhu s bydlením.

* Toto doporučení, které bude předmětem procesu průběžného sledování ze strany ecri, by mělo být naplněno do 18 měsíců od zveřejnění této zprávy.

ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

I. *PREVENCE A BOJ PROTI NENÁVISTNÝM VÝROKŮM A TRESTNÝM ČINŮM Z NENÁVISTI*[1]

1. Informace, které delegace ECRI získala od širokého spektra partnerů, s nimiž se setkala během návštěvy v roce 2025, naznačují, že se v Česku stále často vyskytují projevy nenávisti namířené proti skupinám, o které se ECRI zajímá, a to zejména na sociálních sítích a během volebních kampaní. Nejvíce postiženými skupinami jsou stále Romové a osoby z komunity LGBTI a v poslední době – což je znatelný posun – také Ukrajinci a, od teroristických útoků hnutí Hamás proti Izraeli ze 7. října 2023 a následné izraelské války v Gaze, také Židé. Nenávist vůči těmto dvěma posledním skupinám je v tomto rozsahu novým jevem, který během předchozí návštěvy ECRI v České republice v roce 2019[2] nebyl zaznamenán. Zatímco rozšířená nepřátelská rétorika vůči muslimům, na kterou ECRI upozornila ve své předchozí zprávě,[3] již nedosahuje tak vysoké míry jako dříve, obecná xenofobie a protiimigrační rétorika se v veřejném diskurzu občas stále vyskytují, s výraznou výjimkou členů vietnamské komunity, kteří jsou zřejmě jen zřídka, pokud vůbec, terčem veřejných projevů nenávisti.[4] ECRI konstatuje, že navzdory častým verbálním projevům nenávisti jsou násilné incidenty motivované nenávistí v této zemi spíše výjimkou.

2. Příklad nenávistného projevu namířeného proti přistěhovalcům v politickém diskurzu se odehrál během předvolební kampaně v roce 2024, kdy krajně pravicová strana zveřejnila plakát s nápisy „Nedostatky ve zdravotnictví nevyřeší ‚chirurgové' z dovozu" a „Zastavte migrační pakt!", přičemž na plakátu byla vyobrazena osoba tmavé pleti, která měla na sobě zakrvácené tričko a v pravé ruce držela zkrvavený nůž s dlouhou čepelí. Policie následně tento případ vyšetřila a předala spis státnímu zastupitelství s návrhem na vznesení trestního obvinění proti předsedovi dotyčné strany za podněcování rasové nenávisti. Státní zastupitelství později médiím potvrdilo, že předseda strany byl oficiálně obviněn z podněcování k nenávisti, přičemž uvedlo, že taková zobrazení a sdělení překročila hranici mezi politickým projevem a podněcováním k nenávisti, zejména vůči migrantům a romským komunitám.[5] V době návštěvy delegace ECRI v České republice byl tento případ stále v řízení.

3. V průběhu návštěvy se delegace ECRI dozvěděla, že během volební kampaně k parlamentním volbám v roce 2025 se zmíněná strana také stále více zaměřovala na populistickou rétoriku namířenou proti Ukrajincům, kteří byli vysídleni v důsledku ruské agresivní války proti Ukrajině a hledali útočiště v České republice, a nikoli, jak tomu bylo v předchozích letech, proti Romům či muslimům. Tento posun využíval rostoucí nespokojenosti části obyvatelstva s pokračující politickou a finanční podporou Ukrajiny a neochotou nést s tím spojenou ekonomickou zátěž, ať už skutečnou, nebo domnělou. V tomto ohledu se Ukrajinci v České republice stali zástupným terčem kritiky politické solidarity s Ukrajinou.

4. Zároveň je podle mnoha respondentů, s nimiž jsme se během návštěvy setkali – včetně těch z romské komunity jako celku – nenávistná rétorika namířená proti Romům v každodenním životě stále velmi rozšířená. K předsudečným komentářům a hanlivým poznámkám na veřejnosti zřejmě dochází často a mnoho

---

[1] Viz definice nenávistného projevu a zločinu z nenávisti v glosáři ECRI glossary.

[2] Viz ECRI 2020: § 23.

[3] ECRI 2020: § 23.

[4] Viz též ECRI 2020: § 23.

[5] Ministerstvo vnitra/Odbor bezpečnostní politiky, Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v letechm2024 (2025): 14-15; Radio Prague International, SPD party and leader Tomio Okamura charged with inciting racial hatred (8. srpen 2025).

členů romské komunity si na ně již zvyklo. To vedlo k jevu, který byl popsán jako bagatelizace anticiganismu, což se podle mnoha respondentů projevuje také tím, že většina romských obětí takových projevů nenávisti je nehlásí. V důsledku toho neexistují konkrétní kvantitativní údaje o skutečném rozsahu tohoto jevu, zejména pokud případy nedosahují úrovně závažnosti nesoucí trestní odpovědnost.[6] Je rovněž známo, že stejně jako jiné formy rasové nenávisti se značná část těchto projevů šíří online, a to zejména prostřednictvím sociálních sítí.[7] Mezi negativní stereotypy patří názor, že všichni Romové jsou ze své podstaty nedůvěryhodní, kriminální a běžně žijí ze sociálních dávek.[8] Na internetu se také objevuje popírání či dokonce oslavování genocidy Romů během druhé světové války[9], známé také jako Porrajmos, Podle některých pozorovatelů se tento typ protiromské nenávistné rétoriky setkává s jen malým společenským odsouzením[10], což je podle názoru ECRI stejně problematické, jako samotné případy nenávistné rétoriky.

5. Na rozdíl od absence údajů o nenávistných projevech namířených proti Romům zavedla Federace židovských obcí v České republice (FJC) systém hlášení projevů antisemitismu, který zahrnuje známé případy nenávistných výroků a trestných činů z nenávisti. Podle údajů FJC se od roku 2019 na šíření antisemitismu podílí několik ideologických skupin.[11] Do té doby představoval pro židovskou komunitu největší hrozbu krajně pravicový extremismus. V letech 2020–2023 se v souvislosti s pandemií Covid-19 a ruskou agresí proti Ukrajině výrazně posílil vliv „antisystémových hnutí“a antisemitských konspiračních teorií šířených prostřednictvím internetu. Po teroristických útocích Hamásu ze dne 7. října 2023 proti Izraeli a během následné izraelské války v Gaze se údajně dramaticky zvýšila také aktivita islamistů a levicových extremistů.[12]

6. FJC zaznamenalo v roce 2024 celkem 4 694 antisemitských incidentů a v roce 2023 jich bylo 4 328, což již představovalo vrchol ve srovnání s předchozími lety (v roce 2022 to bylo 2 277, v roce 2021 1 128 a v roce 2020 874).[13] Podle FJC se po teroristických útocích Hamásu ze 7. října 2023 zvýšil nejen počet, ale i závažnost antisemitských incidentů.[14] Většina nahlášených incidentů se týká nenávistných projevů a většina z nich se odehrává online. Mezi tyto incidenty patří i kolektivní obviňování židovské komunity v České republice z činů izraelské vlády.[15] Výrazně vzrostl také počet případů popírání a zkreslování holokaustu: v roce 2024 zaznamenala FJC nárůst o 47 % ve srovnání s rokem 2023.[16]

7. Během návštěvy v roce 2025 nezískala delegace ECRI od svých partnerů z občanské společnosti žádné informace o protiruských nenávistných projevech. Poradní výbor pro Rámcovou úmluvu Rady Evropy o ochraně národnostních menšin (ACFC) však ve svém stanovisku z roku 2025 k České republice uvedl, že během jeho návštěvy v roce 2024 obdržel informace od zástupců ruské menšiny,

---

[6] Viz Albert, Gwendolyn / Centre for European Policy Studies & SLOVO 21 (2025), Research Brief - Antigypsyism in the Czech Republic: From Recognition to Transitional Justice?: 3-4.

[7] Albert 2025: 49

[8] Albert 2025: 50

[9] Albert 2025: 50. – Viz též ECRI 2020: § 28.

[10] Albert 2025: 49

[11] Federace židovských obcí v České republice (FŽO) (2024), Výroční zpráva o antisemitismu iv České republice 2023: 6; a FŽO (2025), Výroční zpráva o antisemitismu iv České republice 2024: 48.

[12] FŽO 2024: 6; FŽO 2025: 48.

[13] FŽO 2025: 6

[14] FŽO 2025: 5

[15] FŽO 2025: 23. Viz též Revidované obecné politické doporučení ECRI č. 9 o prevenci a boji proti antisemitismu (2021): 8 (§ 11) a stanovisko ECRI k pracovní definici antisemitismu IHRA (2020): § 7.

[16] FŽO 2025: 38.

kteří hlásili nárůst nenávistných projevů namířených proti Rusům na internetu v důsledku agresivní války Ruské federace proti Ukrajině.[17]

8. Zástupci organizací občanské společnosti rovněž delegaci ECRI sdělili, že ačkoli se zdá, že v České republice vůči homosexuálním osobám v posledních letech obecně vzrostla společenská tolerance,[18] jsou osoby z komunity LGBTI stále terčem nenávistných projevů. Podle zpráv jsou terčem útoků zejména transgenderové osoby, jejichž identita je často viditelnější. V této souvislosti ECRI vyjadřuje znepokojení nad tím, že v červnu 2021 tehdejší prezident země v televizním rozhovoru pronesl výroky, které lze považovat za transfobní: „Tito transgender lidé jsou mi opravdu odporní".[19] V květnu 2024 byla transžena obtěžována pachateli, kteří poškodili vchodové dveře jejího domu pornografickými plakáty a kvůli její změně pohlaví ji zesměšňovali a uráželi.[20]

9. Nenávistné projevy namířené proti LGBTI komunitě, zejména na internetu, byly rovněž opakovaně zaznamenány v souvislosti s veřejnými akcemi LGBTI komunity, jako jsou oslavy Pride. Výhružkám na internetu čelilo také několik osob, které se věnují osvětě nebo otevřeně prosazují rovnost LGBTI osob.[21] K tomuto jevu docházelo také v rámci politických diskusí týkajících se určitých legislativních iniciativ, jako je posílení rovných práv pro páry stejného pohlaví.

10. ECRI se rovněž věnovala fenoménu nenávistných projevů namířených proti LGBTI a rasistických nenávistných projevů a šikany, které postihují děti[22] ve školním prostředí. Výzkumná zpráva českého ombudsmana z roku 2019 rovněž zjistila, že ve školách se obvykle mezi spolužáky vůči těm z řad LGBTI vyskytují různé projevy posměchu, výhrůžek a šikany. Podle respondentů výzkumného průzkumu však došlo dokonce k několika případům, kdy zesměšňující a hrubě urážlivé chování přicházelo ze strany školního personálu.[23] LGBTI organizace navíc poukazují na to, že žáci z komunity LGBTI se často bojí odhalit svou sexuální orientaci, genderovou identitu nebo pohlavní znaky ze strachu z nenávistných projevů a šikany. To potvrzuje i průzkum LGBTIQ, který v roce 2023 provedla Agentura Evropské unie pro základní práva: 45 % LGBTI žáků v České republice uvedlo, že ve škole skrývalo svou LGBTI identitu.[24] Dále 52 % respondentů průzkumu uvedlo, že během svého školního docházení byli terčem posměchu, škádlení, šikany, urážek nebo výhrůžek kvůli tomu, že jsou LGBTI.[25]Příkladem transfobního šikanování a nenávisti vedoucí k násilí je případ, k němuž došlo v únoru 2023, kdy byl opakovaně vystaven transfobnímu obtěžování a nenávistným projevům ze strany spolužáků ve škole transsexuální jedinec a následně byl fyzicky napaden.[26]

11. Stejné problémy se týkají i romských dětí, jak potvrdili mnozí zástupci občanské společnosti, s nimiž se setkala delegace ECRI, včetně členů romské komunity.

---

[17] Poradní výbor Rady Evropy pro Rámcovou úmluvu o ochraně národnostních menšin (ACFC) (2025), 6. Zpráva o Česku: 21, § 98.

[18] Radio Prague International (24 January 2020), Support for same-sex marriage at two thirds in January 2020 opinion poll at 67%.

[19]CNN (28. červen 2021), Czech President Milos Zeman says transgender people 'disgust' him in interview.

[20] OSCE/ODIHR Hate Crime Report Czech Republic, 2024.

[21] Úřad OBSE pro demokratické instituce a lidská práve OSCE/ODIHR 2024.

[22] Případy nenávistných projevů a šikany se mohou překrývat. Pro účely této zprávy je třeba šikanu chápat jako nežádoucí, agresivní chování mezi dětmi školního věku, které s sebou nese skutečnou nebo vnímanou nerovnováhu sil. Toto chování se opakuje nebo má potenciál se v průběhu času opakovat. Šikana může zahrnovat fyzické násilí, sexuální násilí, výhrůžky, posměšky, sociální vyloučení nebo jiné formy psychického násilí (další podrobnosti viz Rada Evropy, Bullying - Children's Rights). Z pohledu organizace ECRI může mít šikana žáků motivovaná předsudky vůči LGBTI osobám a rasismem závažný negativní dopad na jejich rovné zacházení a začlenění v oblasti vzdělávání (viz v této souvislosti oddíl II.A. této zprávy).

[23] Ombudsman/veřejný obránce práv (2019), Žít jako člen komunity LGBT+ v České republice – Zkušenosti lidí z komunity LGBT+ s předsudky, diskriminací, obtěžováním a násilím z nenávisti – Průzkum ombudsmana z roku 2019 Shrnutí v angličtině: 3.

[24] Agentura EU pro základní lidská práva ((FRA, 2024), EU LGBTIQ průzkum III – Country data Czechia: 3

[25] EU FRA 2024: 2.

[26] OSCE/ODIHR Zpráva o zločinech z nenávisti v ČR, 2023, dostupné na: https://hatecrime.osce.org/czech-republic?year=2023.

Negativní stereotypy, nenávistné projevy namířené proti Romům a šikana se stále často vyskytují ve školách, kde jsou romští žáci v menšině, a to jak ze strany spolužáků, tak příležitostně i ze strany učitelů, a v některých případech i ze strany neromských rodičů. Byly hlášeny také projevy nenávisti a šikana namířené proti dalším skupinám, o které se ECRI zajímá, včetně dětí z Ukrajiny. V lednu 2024 byl například ukrajinský chlapec na základní škole urážen a obtěžován protukrajinskými nadávkami ze strany svých spolužáků a nakonec i fyzicky napaden, což mělo za následek zlomení prstu.[27]

12. Podle vládních statistik se počet registrovaných případů trestných činů z nenávisti v letech 2020 až 2024 pohyboval v rozmezí od 108 (2021) do 181 (2023). Drtivá většina incidentů v tomto období spadala do jedné ze tří kategorií trestných činů: podněcování k etnické nebo rasové nenávisti; hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny; či násilí proti skupině nebo jedinci.[28] Podle úřadů se v přibližně 50 % případů podařilo policii v rámci vyšetřování identifikovat údajné pachatele. Nejčastějšími oběťmi trestných činů z nenávisti v období 2020–2024 byli Romové, největší etnická menšina v Česku. Tvořili více než polovinu obětí. V roce 2025 se však situace výrazně změnila, když z 87 trestných činů z nenávisti zaznamenaných během prvních devíti měsíců roku mělo 38 protiukrajinskou a 33 antisemitskou povahu, přičemž dalších pět případů se zaměřilo na Romy a LGBTI osoby a jeden případ měl protimuslimskou motivaci.

13. Tento trend dokládají také některé protiukrajinské trestné činy z nenávisti, které měly obzvláště veřejný charakter. Například v lednu 2024 byla osoba, která sbírala finanční prostředky pro Ukrajinu, stejně jako její děti, na sociálních sítích vystavena výhrůžkám smrtí.[29] Ve stejném měsíci byla ukrajinská žena napadena řidičem autobusu, který ji navíc urážel protiukrajinskými nadávkami[30], a stanice metra byla posprejovaná protiukrajinskými výroky.[31] Již dříve, v lednu 2023, bylo oznámeno, že jeden ukrajinský muž dostal opakovaně rány pěstí do hlavy od souseda, který ho zároveň urážel protiukrajinskými nadávkami. Tento pachatel prý již dříve oběť obtěžoval kvůli jejímu ukrajinskému občanství. Oběť utrpěla zranění.[32]

14. Zvláště znepokojivým trendem v souvislosti s trestnými činy z nenávisti vůči Romům v roce 2024 je skutečnost, že téměř polovina incidentů namířených proti Romům v České republice, které zaznamenal Úřad pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE/ODIHR), se týkala dětských obětí, přičemž značná část všech incidentů namířených proti Romům byla spáchána sousedy těchto obětí.[33] To svědčí nejen o rostoucí trivializaci anticiganismu, ale také o specifickém přezírání nejzranitelnějších členů této komunity, jimiž jsou děti.

15. Pro ilustraci: při incidentu, který se měl odehrát v lednu 2024, byla romská rodina vystavena výhrůžkám smrti a jejich auto bylo zapáleno.[34] Ve stejném měsíci údajně romskému muži žijícímu na ubytovně jeho soused vyhrožoval smrtí a došlo k vandalskému poškození prostor nevládní organizace podporující Romy, na které byly nastříkány protiromské graffiti.[35] V únoru 2023 údajně jistý bezpečnostní strážce vláčel romského muže po obchodě, udeřil ho pěstí a srazil k zemi, přičemž

---

[27] OSCE/ODIHR 2024.

[28] Zpráva OSCE/ODIHR vykazuje nižší čísla, což je důsledek toho, že do počtů zohledněných ODIHR nejsou zahrnuty případy spadající do kategorie nenávistných projevů (viz: OSCE/ODIHR 2024).

[29] OSCE/ODIHR 2024.

[30] OSCE/ODIHR 2024.

[31] OSCE/ODIHR 2024.

[32] OSCE/ODIHR 2023 Zpráva o zločinech z nenávisti v České Republice, 2023.

[33] OSCE/ODIHR 2024.

[34] OSCE/ODIHR 2024.

[35] OSCE/ODIHR 2024.

oběť falešně obvinil z krádeže.[36] Tento incident ilustruje možné důsledky negativních předsudků vůči Romům.

16. ECRI byla rovněž upozorněna na situaci vysídlených Ukrajinců hledajících útočiště v České republice, kteří patří k romské menšině. Právě tito lidé jsou někdy ještě více vystaveni křížové nenávisti. Například v roce 2022 byly tři vysídlené romské ženy z Ukrajiny a jejich děti údajně napadeny a vystaveny hrozbám násilí, přičemž byly terčem xenofobních a protiromských urážek ze strany muže, který již v minulosti proslul útoky na Romy. Jiné zprávy hovořily o další oběti, která držela novorozené dítě a přitom jí kdosi vyhrožoval úderem pěstí. Incident byl vyšetřován jako možný trestný čin z nenávisti.[37]

17. V srpnu 2023 byl údajně proveden útok namířený jak proti Romům, tak proti Ukrajincům, při kterém byly terčem i malé děti; jistý muž totiž hodil ze čtvrtého patra na čtyřletého romského chlapce dvě skleněné láhve s alkoholem. Matce chlapce, dalším dvěma dětem a ukrajinské ženě s dvouměsíčním dítětem prý ten samý pachatel vyhrožoval smrtí a zároveň je urážel protiromskými, protiukrajinskými a misogynními nadávkami. Chlapec dostal epileptický záchvat a musel být hospitalizován. Incident byl vyšetřován jako trestný čin z nenávisti.[38]

18. Ze zjištění delegace během návštěvy Česka rovněž vyplynulo, že k rostoucímu napětí dochází i mezi Ukrajinci a Romy. Mnozí z oslovených viděli příčinu v konkurenci mezi příslušníky obou skupin v soutěži o nízkopříjmová pracovní místa Jelikož mnoho zaměstnavatelů vnímá pracovní morálku ukrajinských pracovníků pozitivněji, zřejmě často upřednostňují při přijímání do zaměstnání vysídlené Ukrajince, a to i v případech, kdy by tato pracovní místa dříve byla dostupná pro Romy. Podobně by – podle různých partnerů, s nimiž se delegace během návštěvy setkala – mohla k existujícím třenicím přispívat soutěž o dostupné bydlení či sociální služby.

19. Zvláště závažným příkladem toho, jak mohou takové třenice přerůst v násilí, je incident, k němuž došlo v Brně v červnu 2023, kdy při potyčce mezi třemi romskými muži a jedním Ukrajincem tento člověk použil nůž, přičemž jednoho z těch tří Romů zabil a další dva zranil.[39] Tento incident vedl k eskalaci protukrajinských nálad, které některé skupiny zneužily pro politické účely,[40] mimo jiné organizováním veřejných protestních shromáždění proti podpoře ukrajinských uprchlíků v zemi.[41] Místní romské skupiny následně uspořádaly několik protestních pochodů, při nichž údajně zaznívala protiukrajinská hesla, a protestující si stěžovali, že bydlení a další pomoc je poskytována Ukrajincům namísto jim. Při těchto pochodech také došlo k případům vyhrožování Ukrajincům či ničení jejich majetku, například automobilů.[42] Po smutečním pochodu za zemřelého Roma v Brně údajně skupina šesti účastníků pochodu napadla dva Ukrajince, které neznali.[43] Velká skupina Romů údajně také

---

[36] OSCE/ODIHR 2023.

[37] OSCE/ODIHR 2023 Zpráva o zločinech z nenávisti v České Republice, 2023.

[38] OSCE/ODIHR 2023.

[39] Brno Daily (25 říjen 2023), 37-Year Old Man Charged With Murder Over June Killing of Roma Man.

[40] EURACTIV.cz (14. červen 2023), Tensions rise between Czech nationals, Ukrainians following murder.

[41] Romea.cz (24. červen 2023), Brno, Czech Republic: Anti-Ukrainian, xenophobic demonstration features controversial Romani community member.

[42] Romea.cz (18. červenec 2023), Krupka, Czech Republic: 500 Roma assemble, call for more security. Parents file a crime report over alleged sexual harassment of their children.

[43] Romea.cz (26. únor 2025), Czech court sentences one man who assaulted Ukrainians after a march mourning the death of a Romani man to 5.5 years, others get suspended sentences.

zaútočila kameny a lahvemi na bytový dům, v němž podle domněnek bydleli Ukrajinci, a přitom vykřikovala protiukrajinské výhrůžky a urážky. Videa z tohoto útoku se hojně šířila na sociálních sítích.[44]Další video zachycovalo menší skupinu Romů, jak v noci pochoduje Brnem a údajně „hledá Ukrajince“.[45] Následně, v červenci 2023, byl podle zpráv romský muž napaden nožem a tři Ukrajinci mu způsobili řezné rány na obličeji. Oběť, která utrpěla zranění, měla údajně již dříve čelit výhrůžkám smrtí a protiromským urážkám ze strany téže skupiny.[46] Pokud jde o smrt romského muže v Brně, která původně vyvolala napětí, soud později shledal, že ukrajinský muž jednal v sebeobraně.[47] Tento verdikt však vyvolal kontroverzi mezi místními Romy.[48]

20. Během návštěvy v roce 2025 se ukázalo, že k antisemitskému násilí dochází v České republice pouze zřídka. V letech 2020 až 2023 byly zaznamenány dva útoky (v letech 2020 a 2021). V roce 2024 však byly zaznamenány čtyři případy napadení jednotlivců (Židů nebo osob vnímaných jako Židé), k nimž došlo výhradně v souvislosti s konfliktem na Blízkém východě. Podobně bylo v roce 2024 zaznamenáno 12 případů útoků na židovský majetek a jeho znesvěcení. Jedná se o nejvyšší počet takových incidentů v nedávné historii a o dvojnásobek počtu ve srovnání s rokem 2023, kdy FJC zaznamenalo šest takových incidentů.[49] Bezprostředně po teroristických útocích Hamásu ze dne 7. října 2023 došlo k prudkému nárůstu výskytu cílených antisemitských incidentů namířených proti konkrétním osobám, majetku nebo institucím.[50] Zatímco v roce 2022 bylo zaznamenáno celkem 24 cílených antisemitských incidentů, v období kratším než tři měsíce po teroristických útocích Hamásu až do konce roku 2023 bylo zaznamenáno 32 takových incidentů.[51] Tento trend pokračoval a v roce 2024 bylo zaznamenáno celkem 118 cílených incidentů.[52]

21. Příkladem výše uvedeného byl pokus o žhářský útok na synagogu v Brně v lednu 2024. Výbušné zařízení se však neaktivovalo. Následné mezinárodní vyšetřování vedlo k zatčení pěti osob ve věku od 13 do 18 let, z nichž některé si opatřily zbraně a zároveň propagovaly džihádistický terorismus i v jiných evropských zemích. Dva z nich byli obviněni z podněcování k nenávisti a pokusu o spáchání teroristického útoku. Podle dostupných informací se radikalizovali prostřednictvím internetu a angažovali se v podpoře tzv. Islámského státu, islamistických útoků a šíření nenávisti vůči Židům, komunitě LGBTI a dalším skupinám, které jsou předmětem zájmu ECRI. V českém kontextu lze tento případ považovat za příklad nové dimenze trestných činů z nenávisti, kdy se antisemitismus a radikalizace na

---

[44] Romea.cz (19. červenec 2023), Videos are spreading on Czech social media of Roma attacking residences believed to house Ukrainians in Krupka or Roma "hunting" Ukrainians in Brno. We asked Romani representatives what they think of these developments.

[45] Romea.cz (19. červenec 2023).

[46] OSCE/ODIHR 2023.

[47] Radio Prague International (22. březen 2024), Ukrainian national acquitted in connection with death of Romany.

[48] Romea.cz (24. březen 2024), Brno, Czech Republic: Romani protesters say the justice system uses a double standard.

[49] FŽO 2025: 27-28.

[50] Ve statistikách FŽO se za cílené incidenty považují ty, které jsou namířeny proti konkrétní osobě, předmětu nebo instituci. Do této kategorie patří také útoky na židovský majetek nebo na majetek, který je vnímán jako spojený se Židy, s úmyslem tento majetek poškodit, ať už fyzicky, nebo symbolicky (viz FŽO 2025: 32).

[51] FŽO 2024: 8.

[52] FŽO 2025: 31-32.

internetu vyhrotily v pokus o teroristický útok proti židovskému obyvatelstvu a majetku.[53]

22. Zástupci muslimské komunity, s nimiž se delegace ECRI setkala během návštěvy v roce 2025, uvedli, že v poslední době se v České republice obecně vyskytovalo jen málo projevů nenávisti vůči muslimům. Zmínili však také, že se na sociálních sítích čas od času objevují nenávistné komentáře, které navazují na protimuslimské výroky některých politiků a podporují je.[54] V roce 2024 byl zaznamenán ojedinělý případ trestného činu z nenávisti namířeného proti muslimům, který se týkal muslimské ženy, jíž byl násilím stržen šátek z hlavy.[55] Za rok 2022 zaznamenala OBSE/ODIHR tři případy trestných činů z nenávisti s protimuslimskou motivací, včetně případu, kdy muslimce, která k islámu konvertovala, vyhrožovali smrtí poté, co popsala druhy útoků, s nimiž se setkala na sociálních sítích.[56] V září téhož roku byl muž arabského původu údajně napaden koštětem a popliván, přičemž byl vystaven xenofobním a protiislámským urážkám ze strany svých spolubydlících v ubytovně, kde bydlel.[57]

23. V březnu 2024 měl jistý muž vyhrožovat násilím dvěma svědkům Jehovovým, kteří se právě věnovali náboženským činnostem. Organizace ECRI obdržela zprávu, že následující měsíc byli svědkové Jehovovi ohrožováni mužem, který se opakovaně pokoušel je kopat a bít, zatímco se věnovali náboženským činnostem. Tento muž údajně také vyhrožoval, že zapálí Síň Království (místo bohoslužeb Svědků Jehovových).[58] Podle informací, které delegace ECRI během návštěvy obdržela od zástupců občanské společnosti, se nárůst nenávistných projevů, včetně těch online, časově shodoval s mediálním pokrytím šetření Ministerstva kultury – které je odpovědné za vztahy státu s náboženskými skupinami – týkajícího se Svědků Jehovových a možného odebrání jejich statusu náboženské organizace. Ačkoli ministerstvo kultury nezahájilo správní kroky směřující k zrušení Svědků Jehovových jako náboženské organizace, zdá se, že negativní dopad na vnímání této skupiny veřejností přetrvává.

24. Informace, které má ECRI k dispozici, naznačují, žestále dochází i k trestným činům z nenávisti namířeným proti LGBTI osobám. Podle průzkumu FRA zaměřeného na LGBTIQ, který byl proveden v roce 2023, 27 % respondentů v České republice odhadovalo, že násilí vůči LGBTI osobám vzrostlo. Krom toho 12 % respondentů uvedlo, že sami byli napadeni v průběhu pěti let před průzkumem, a 4 % v průběhu 12 měsíců před průzkumem.[59]

25. V roce 2024 bylo na portálu OBSE/ODIHR pro hlášení trestných činů z nenávisti zaznamenáno několik incidentů. Výhrůžky a násilí souvisely zejména se zviditelněním otázek rovnosti LGBTI osob a samotných LGBTI osob na veřejnosti. Například v únoru téhož roku bylo nahlášeno, že zaměstnanci centra podporujícího LGBTI osoby se v komentáři na sociálních médiích stali terčem hrozby bombového

[53] FŽO 2025: 6-7.

[54] Viz též ECRI 2020: § 25.

[55] Ministry of the Interior/Security Policy Department (2025), Report on Extremism and Prejudiced Hatred on the Territory of the Czech Republic in 2024: 14.Ministerstvo vnitra/Odbor bezpečnostní politiky, Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky 2024.

[56] OSCE/ODIHR 2022.

[57] OSCE/ODIHR 2022.

[58] OSCE/ODIHR 2024.

[59] EU FRA 2024: 2.

útoku.[60] Dva samostatné incidenty byly hlášeny v březnu 2024, kdy byly napadeny ženy: v jednom případě byla žena, která držela tašku na podporu práv LGBTI, udeřena a sražena k zemi, což si vyžádalo lékařské ošetření, zatímco v druhém případě bývalý partner ztloukl lesbičku když, ji zahlédl na akci ns podporu lesbické komunity.[61]

Reakce na nenávistné projevy a trestné činy z nenávisti

26. ECRI kladně hodnotí, že orgány přijaly řadu opatření k prevenci a potírání nenávistných projevů a trestných činů z nenávisti. Národní Strategie rovnosti, začlenění a participacei Romů (Strategie romské integrace), naplánovaná na období 2021–2030, obsahuje strategický cíl zaměřený na boj proti anticiganismu[62]. Dále se vláda dne 21. prosince 2022 rozhodla zřídit Úřad vládního zmocněnce pro záležitosti romské menšiny, který se mimo jiné zabývá bojem proti anticiganismu.

27. Vláda rovněž dne 22. října 2025 usnesením č. 808 přijala svou Strategii boje proti antisemitismu na období 2025–2030, která byla vypracována v souladu s doporučeními Evropské unie (EU) Strategie pro boj proti antisemitismu a podporu židovského života. Obsahuje mimo jiné strategické cíle zajištění bezpečnosti židovské komunity, pro které vláda již poskytla podporu, a také boj proti antisemitské nenávisti, jakož i vzdělávání o holocaustu a jeho připomínání.[63] Zahrnuje právně nezávaznou pracovní definici antisemitismu (2016) Mezinárodní aliance pro připomínání holokaustu (IHRA), kterou již v lednu 2019 přijal český parlament.[64]

28. Vládní výbor pro sexuální menšiny vypracoval ve spolupráci s příslušnými organizacemi občanské společnosti národní strategii pro osoby z komunity LGBTI. Tato strategie však nebyla vládou přijata. V této souvislosti ECRI připomíná prioritní doporučení ze své předchozí zprávy o České republice, v níž konkrétně doporučila, aby orgány vypracovaly a přijaly takovou národní strategii, která by identifikovala a řešila oblasti netolerance a diskriminace vůči osobám z komunity LGBTI.[65] Ve svých prozatímních závěrech z následného hodnocení ECRI ocenila vypracování této strategie, avšak konstatovala, že dosud nebyla přijata, a vyzvala orgány, aby tak učinily co nejdříve.[66] ECRI však s lítostí konstatuje, že k tomu dosud nedošlo. Strategie měla pokrývat různé oblasti možné diskriminace ve veřejném životě, ECRI se ovšem domnívá, že by měla být také nástrojem k řešení problému nenávistných projevů a trestných činů z nenávisti namířených proti LGBTI osobám.

29. ECRI doporučuje, aby orgány přijaly rozhodná opatření k bezodkladnému přijetí a realizaci návrhu národní strategie pro LGBTI a aby ji co nejlépe využily k účinné prevenci a potírání nenávistných projevů a trestných činů z nenávisti namířených proti osobám z komunity LGBTI.

---

[60] OSCE/ODIHR 2024.

[61] OSCE/ODIHR 2024.

[62] Viz též Ministerstvo vnitra 2025: 17.

[63] Ministerstvo vnitra/Odbor bezpečnostní politiky,a Ministerstvo zahraničních věcí/Zvláštní zmocněněc pro záležitosti holokaustu, mezináboženský dialog svobodu vyznání (2025), Strategie boje proti antisemitismu v České Republice na roky 2025–2030: 18-23.

[64] Ibid.: 5. – v této souvislosti viz tézt, see also ECRI's revidované Obecné politické doporučení č. 9 (2021) o prevenci a boji proti antisemitismu a stanovisko ECRI k pracovní definici antisemitismu IHRA (2020).

[65] ECRI 2020: § 18.

[66] ECRI 2023: 5.

30. ECRI ve své předchozí zprávě doporučila, aby orgány podporovaly a spolupracovaly s organizacemi občanské společnosti s cílem bojovat proti nenávistným projevům a trestným činům z nenávisti.[67] Úřady informovaly ECRI, že spolupracovaly a plánují i nadále spolupracovat s organizacemi občanské společnosti v oblasti výzkumu a školení příslušníků orgánů činných v trestním řízení, včetně zavedené organizace *In Iustitia,* zabývající se bojem proti trestným činům z nenávisti a organizací zastupujících různé skupiny ohrožené trestnými činy z nenávisti.[68]

31. Zástupci občanské společnosti během návštěvy v roce 2025 delegaci ECRI sdělili, že proti nenávistným projevům se často vyjadřuje český prezident, který se zapojuje do protiakcí, a to i s cílem zachovat morální integritu v rámci státních institucí a politického diskurzu. ECRI tyto snahy oceňuje.

32. V roce 2023 zavedla Česká republika akční plány pro boj proti extremismu a předsudečné nenávisti, které byly vypracovány v úzké spolupráci s aktéry občanské společnosti.[69] Již od roku 2018 sestavují české orgány výroční zprávy na téma „Extremismus a předsudečná nenávist“, které se v předchozích letech zabývaly pouze extremismem.[70] ECRI považuje zahrnutí nenávisti založené na předsudcích za pozitivní krok směrem k řešení problému rasistických a anti-LGBTI trestných činů z nenávisti. Nicméně je stále patrné, že orgány přistupují k trestným činům z nenávisti především z hlediska státní bezpečnosti. Tento politický přístup k boji proti extremismu je jasně patrný i ve vlastním popisu Ministerstva vnitra: „*Cílem […] je poskytnout pokyny, které povedou k marginalizaci extremistů do takové míry, že přestanou představovat bezpečnostní riziko.*“[71] Podle názoru ECRI je sice třeba plně uznat význam řešení bezpečnostních rizik vyplývajících z politického extremismu, avšak koncepční cíle a priority by možná měly být rozšířeny, aby bylo možné účinněji řešit rasistické a proti-LGBTI trestné činy z nenávisti.

33. ECRI doporučuje, aby příslušné orgány do svého koncepčního přístupu k trestným činům z nenávisti zahrnuly jako strategické priority opatření proti rasistickým a jiným konkrétním formám trestných činů z nenávisti, konkrétní skupiny, které jsou terčem těchto trestných činů, a také podporu obětí. V této souvislosti by měly náležitě zohlednit Doporučení CM/Rec(2024)4 Výboru ministrů Rady Evropy v oblasti boje proti trestným činům z nenávisti a jít nad rámec stávajícího pojetí státní bezpečnosti.

34. Pokud jde o reakci orgánů na LGBTI-fobii a rasismus ve školním prostředí, delegace ECRI byla příslušnými orgány informována, že Ministerstvo školství vypracovalo na odborné a administrativní úrovni doporučení, jak předcházet šikaně a nenávistným projevům namířeným proti žákům z řad LGBTI ve školách a jak na ně reagovat. Dosud však nebyly definitivně přijaty příslušnými politickými rozhodovacími orgány, a proto v současné době jejich používání ve školách není povoleno. S ohledem na výše uvedené zjištění (odstavce 10 a 11 této zprávy) se ECRI domnívá, že orgány by měly tyto pokyny bez dalšího odkladu přijmout a podniknout konkrétnější kroky tohoto druhu, zejména pokud jde o romské a

[67] ECRI 2020: § 22.

[68] Viz též např. OSCE/ODIHR 2020.

[69] OSCE/ODIHR 2023.

[70] Ministerstvo vnitra, website on “Extremism” / Documents on the Fight against Extremism.

[71] Ministerstvo vnitra, webová stránka o “Extremismus”.

ukrajinské žáky, s cílem předcházet jevům nenávistných projevů namířených proti LGBTI osobám a rasistických nenávistných projevů a šikaně ve školním prostředí a reagovat na ně.

35. ECRI doporučuje, aby orgány jako svou prioritu zintenzivnily úsilí v oblasti prevence a potírání rasistických a anti-LGBTI projevů nenávisti a šikany ve školách, a to mimo jiné přijetím a prováděním konkrétních pokynů zaměřených proti šikaně žáků z řad LGBTI, Romů a Ukrajinců ve školách.

36. V návaznosti na smrt romského muže v Brně v roce 2023 a na následné střety mezi Romy a Ukrajinci zřídila vláda v lednu 2024 pracovní skupinu, která se měla zabývat problémem nenávistných projevů a trestných činů z nenávisti. Tato pracovní skupina předložila vládě svá doporučení v červnu 2025. Tato doporučení zahrnovala posílení úsilí v oblastech účinné meziresortní spolupráce; vzdělávání a prevence; komunikace a médií; hlášení, evidenci a sběru dat; podpory obětí; a změn v legislativě.

37. Během návštěvy v roce 2025 informovaly úřady delegaci ECRI, že v uvedených oblastech přijaly různá opatření. Bezprostředně po incidentu v Brně v roce 2023 a v souvislosti s narůstajícím napětím mezi Romy a Ukrajinci vypracovalo Oddělení strategické komunikace Ministerstva vnitra přístup „komunikace jako prevence“ (KRIT - Krizový intervenční tým). Ten využívá na důkazech založené a přesně zacílené komunikační intervence k prevenci eskalace mezietnického napětí a k ochraně zranitelných komunit před újmou. Využívá důvěryhodné sítě, analýzu dat v reálném čase a mezisektorovou koordinaci k včasné identifikaci vznikajících hrozeb a k reakci prostřednictvím komunikačních strategií, které podporují důvěru uvnitř skupin i mezi nimi, nikoli jejich rozdělení. ECRI to považuje za **osvědčenou praxi**.

38. Od předchozí zprávy ECRI došlo k několika legislativním změnám, jejichž cílem je účinnější řešení trestných činů z nenávisti. V roce 2022 byl zákonem č. 220/2021 do trestního zákoníku zaveden nový trestný čin spočívající v šíření díla, které zobrazuje, zachycuje nebo jinak ztvárňuje symboly, slogany či představitele hnutí zaměřeného na potlačování lidských práv a svobod nebo propagujícího mimo jiné etnickou, národní či náboženskou nenávist (§ 403a).[72]

39. Ve své předchozí zprávě ECRI poukázala na to, že důvody založené na sexuální orientaci, genderové identitě a pohlavních znacích stále nebyly zahrnuty do seznamu motivů předsudků v § 352 (násilí proti skupině osob nebo jednotlivci), § 355 (hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob) a § 356 (podněcování k nenávisti) trestního zákoníku.[73] Od té doby byly přijaty novelizace trestního zákoníku, které rozšířily ustanovení o trestných činech z nenávisti (zákon č. 270/2025). Částečně v souladu s doporučením ECRI byla sexuální orientace zahrnuta do seznamu motivů předsudků v příslušných paragrafech trestního zákoníku. Genderová identita a pohlavní znaky však výslovně zahrnuty nejsou. Ačkoli orgány informovaly delegaci ECRI, že tyto dva důvody mohou soudy vykládat jako součást otevřeného seznamu, ECRI se domnívá, že výslovné uvedení těchto důvodů je vhodnější, neboť poskytuje lepší ochranu

[72] Viz též ACFC 2025: 20, § 94.

[73] ECRI 2020: §§ 31-32 a 49-50.

transsexuálním a intersexuálním osobám, včetně právní jistoty, a zároveň vysílá jasnější signál široké veřejnosti.

40. Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)/Úřad pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR) ocenila úsilí českých orgánů o posílení právního rámce s cílem účinně postihovat trestné činy z nenávisti. Všimla si však, že mechanismy země pro zaznamenávání údajů a statistik o trestných činech z nenávisti dostatečně nerozlišují trestné činy z nenávisti od jiných trestných činů.[74] ECRI s potěšením konstatuje, že boj proti nenávisti je úřady uznáván jako životně důležitý, a v této souvislosti je třeba zmínit, že úřady kladly zvláštní důraz na školení orgánů činných v trestním řízení v oblasti prevence a potírání trestných činů z nenávisti. ECRI rovněž s uspokojením konstatuje, že celostátní policie zavedla a rozšířila počet styčných důstojníků pro menšiny.[75] V roce 2023 absolvovalo 49 styčných důstojníků nezbytný výcvikový program, který mimo jiné zahrnuje téma anticiganismu, a dalších 55 styčných důstojníků bylo vyškoleno v roce 2024. V době návštěvy v roce 2025 působilo ve všech 14 regionálních policejních ředitelstvích v zemi přibližně 300 takových policejních styčných důstojníků.

41. Kromě toho policejní školy a Policejní akademie stále častěji zařazují téma trestných činů z nenávisti do svých učebních osnov a zapojují do této činnosti také příslušné organizace občanské společnosti. Vnitrostátní policie navíc nabízí svým příslušníkům školicí programy zaměřené na mezikulturní kompetence. V letech 2023 až 2025 se uskutečnilo celkem 12 takových čtyřdenních kurzů, v nichž bylo proškoleno celkem 159 příslušníků. V roce 2024 se rovněž uskutečnil kurz OBSE/ODIHR pro školitele určený pro policisty v oblasti trestných činů z nenávisti (*Training Against Hate Crimes for Law Enforcement – TAHCLE*).

42. Státní zastupitelství rovněž disponuje specializovanými pracovníky pro trestné činy z nenávisti. Podle úředních zdrojů působí v přibližně 80 státních zastupitelstvích kontaktní body pro trestné činy z nenávisti. V roce 2023 měli státní zástupci možnost zúčastnit se vzdělávacích akcí na téma trestných činů z nenávisti, které pořádala Justiční akademie.[76] V roce 2022 se ve spolupráci s touto Akademií konaly tři vícedenní semináře o trestných činech z nenávisti pro odborníky na okresní a krajské úrovni státního zastupitelství.[77]

43. S ohledem na výše uvedené skutečnosti ECRI oceňuje české orgány za rozvoj příslušných školicích a osvětových aktivit určených pro policisty a státní zástupce, které jim mají pomoci při řešení trestných činů z nenávisti, a za zavedení policejních styčných důstojníků pro menšiny a specializovaných státních zástupců působících jako kontaktní osoby pro trestné činy z nenávisti. Zároveň považuje za nezbytné, aby provádění a dopad těchto opatření byly předmětem nezávislého hodnocení, a to s cílem v budoucnu provést případná nezbytná zlepšení v oblasti školení a poskytování pokynů týkajících se trestných činů z nenávisti.

44. ECRI doporučuje, aby orgány nechaly provádět nezávislé hodnocení účinnosti a dopadu školení a osvětových aktivit v oblasti trestných činů z nenávisti určených pro policii a státní zástupce, zavedení policejních styčných důstojníků pro menšiny a specializovaných pracovníků pro trestné činy z nenávisti v rámci státního zastupitelství. Cílem by mělo být odhalení případných mezer a potřeb dalšího

[74] OSCE/ODIHR 2024.

[75] V této souvislosti viz též, ECRI 2020: §§ 37-38.

[76] OSCE/ODIHR 2023.

[77] OSCE/ODIHR 2022.

školení, zdrojů a rozšíření těchto aktivit, jakož i vypracování vhodných pokynů a protokolů pro řešení trestných činů z nenávisti.

II. ZAJIŠTĚNÍ ROVNÉHO ZACHÁZENÍ A INKLUZE VE VZDĚLÁVÁNÍ A ZDRAVOTNICTVÍ

A. Rovné zacházení a inkluze v oblasti vzdělávání

Romové

45. Ve své předchozí zprávě doporučila ECRI jako prioritu, aby orgány zajistily ukončení všech forem faktické segregace postihující romské děti ve školách, a to zejména tím, že se budou inspirovat doporučením ohledně inkluzivního vzdělávání romských a neromských dětí, které zveřejnil Veřejný ochránce práv, a Všeobecným politickým doporučením ECRI č. 13 o boji proti anticiganismu a diskriminaci Romů.[78] Ve svých průběžných závěrech z následného hodnocení ECRI konstatovala, že navzdory některým opatřením přijatým příslušnými orgány nebyly ze strany těchto orgánů hlášeny žádné hmatatelné výsledky plánovaných činností. Mezi opatření patřil „Národní plán obnovy“, v jehož rámci mělo být v období 2022–2025 vybráno nejméně 400 nejvíce znevýhodněných škol za účelem poskytnutí finanční a metodické podpory. V první vlně bylo na základě souboru kritérií, mezi něž patří mimo jiné vysoký podíl romských žáků ve školách, vysoká míra předčasného ukončování školní docházky a hlášený počet sociálně znevýhodněných žáků vybráno 262 základních škol. Podle tehdejších vlastních informací vlády však tendence k segregaci přetrvávaly a v roce 2022 stále existovalo nejméně 77 škol, v nichž romské děti tvořily většinu žáků, ačkoli pouze v malém počtu těchto případů bylo možné takovou koncentraci vysvětlit procentním podílem romských žáků žijících v příslušné spádové oblasti. ECRI zjistila, že přijatá opatření nevedla k žádným podstatným změnám v praxi a nebyla dostatečná pro adekvátní řešení tohoto problému, jehož závažnost již zdůraznil i Evropský soud pro lidská práva (ESLP) ve svém rozsudku *D.H. a další proti České republice*. ECRI proto dospěla k závěru, že doporučení nebylo naplněno.[79]

46. Rozsudek ESLP ve věci *D.H. a další proti České republice* se týkal konkrétního druhu faktické segregace, a to dlouhodobé praxe zařazování nepřiměřeně vysokého počtu romských dětí do speciálního vzdělávání na základě psychologických posudků vypracovaných v rámci školního poradenství a orientace. Použitá metodika je však často kritizována. Ve zprávách, které úřady předložily Výboru ministrů Rady Evropy v rámci jeho posíleného dohledu nad plněním tohoto rozsudku Soudního dvora, tyto úřady uznávají, že metodika posuzování je stále často nevhodná a že v důsledku toho je příliš mnoho romských dětí zbytečně zařazováno do speciálního vzdělávání. Úřady poukazují na dva problémy týkající se fungování školního poradenství: zaprvé na rozdíly v postupech při diagnostice žáků, včetně používání diagnózy lehké poruchy učení v situacích, kdy se jedná o sociální znevýhodnění, jakož i na nedostatek centrální metodické podpory; a zadruhé na neustálé používání zastaralých diagnostických nástrojů.[80]

---

[78] ECRI 2020: § 83.

[79] ECRI 2023: 5.

[80] Rada Evropy, Oddělení pro výkon rozsudků ESLP (2025), D.H. and Others v. the Czech Republic - Status of Execution, Summary: 2.

47. Poradní výbor pro Rámcovou úmluvu o ochraně národnostních menšin (ACFC) ve svém stanovisku z roku 2025 rovněž poukazuje na skutečnost, že podle vlastního výzkumu Ministerstva školství, mládeže a sportu z roku 2023,[81] se tendence k segregaci projevují již v diagnostické praxi některých školních poradenských center, kde mezi zaměstnanci není výjimkou rozšířené přesvědčení, že speciální vzdělávání je pro romské děti prospěšné.[82] Podíl romských dětí mezi těmi, které jsou vzdělávány v rámci zkráceného programu s individuálními vzdělávacími plány (speciální vzdělávání), zůstává podle údajů orgánů neúměrně vysoký, a to 26 % v roce 2022, což je stejný podíl jako v roce 2021. Zatímco v roce 2021 bylo 87,2 % všech zapsaných romských žáků vzděláváno v běžných třídách podle všeobecného vzdělávacího programu (jinými slovy, 12,8 % v nich nebylo), v roce 2022 tento podíl dokonce klesl na 85 %, což znamená, že 15 % romských žáků nebylo zařazeno do běžného vzdělávání. V ostrém kontrastu s tím činil odpovídající podíl u celkové populace 97,5 % žáků v běžném vzdělávání a pouze 2,5 % ve speciálním vzdělávání.[83] De facto segregace romských žáků vzdělávaných podle zkráceného programu je patrná i při zohlednění skutečnosti, že v roce 2022 bylo 71 % z nich vzděláváno mimo běžné třídy a školy.[84]

48. Vzhledem k stávajícím problémům výzkum provedený příslušnými orgány rovněž potvrdil přetrvávající faktickou segregaci romských žáků a skutečnost, že opatření přijatá za účelem podpory účinného přístupu romských dětí k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělávání byla dosud nedostatečná.[85] V říjnu 2024 Evropská komise rovněž vyzvala úřady, aby tento problém faktické segregace romských dětí ve školách řešily, a požádala je o nápravu zjištěných nedostatků, včetně skutečnosti, že romské děti jsou stále nadměrně zastoupeny zejména v oddělených třídách nebo školách pro žáky s mentálním či tělesným postižením.[86]

49. ECRI doporučuje, aby příslušné orgány přijaly okamžitá, rozhodná a dlouhodobá opatření k úpravě, aktualizaci a zajištění uplatňování metodiky školního poradenství a souvisejícího posuzování žáků s mírným mentálním postižením, s cílem vyřešit přetrvávající problém neúměrně vysokého počtu romských dětí zařazovaných do speciálního vzdělávání. V této souvislosti by orgány měly plně zohlednit rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *D.H. a další proti České republice* a příslušná rozhodnutí Výboru ministrů Rady Evropy v rámci jeho dohlížecí role při výkonu rozsudků Soudního dvora.

50. V souladu se závěry ECRI uvedenými v její předchozí zprávě o České republice,[87] poukazuje i Evropská komise ve svém rozhodnutí z roku 2024 na skutečnost, že

[81] Viz Ministerstvo školství, mládeže sportu: Výzkumná zpráva: Analýza příčin vyššího podílu romských žáků vzdělávajících se dle RVP ZV UV ve třídách zřízených podle § 16 odst. 9, školského zákona a návrh souboru opatření pro oblast vzdělávání a další relevantní oblasti.

[82] ACFC 2025: 30, § 147.

[83] Rada Evropy, Oddělení pro výkon rozsudků ESLP (2025), 2.

[84] Rada Evropy, Oddělení pro výkon rozsudků ESLP (2025), 2.

[85] ACFC 2025: 5, § 17.

[86] Komise EU (3. říjen 2024), Infringements decisions - October infringements package: key decisions: 7. Dne 3. října 2024 zaslala Evropská komise České republice další výzvu k nápravě (INFR(2014)2174) z důvodu nesplnění požadavků směrnice EU o rasové rovnosti (směrnice Rady 2000/43/ES). Toto opatření navazuje na výzvu k nápravě, kterou Komise zaslala České republice v září 2014 a v níž požadovala řešení nepřiměřeného a systematického umísťování romských žáků do samostatných škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Viz také: ACFC 2025: 30, § 147; a Romea.cz (3. října 2024), European Commission warns Czechia: End the discrimination of Romani children in the schools.

[87] ECRI 2020: §§ 81-82.

mnoho romských dětí, které jsou zařazeny do běžného vzdělávacího systému, je rovněž segregováno v oddělených třídách nebo v oddělené škole.[88] Tento typ faktické segregace je částečně důsledkem faktické segregace v oblasti bydlení a/nebo vyšší koncentrace Romů v takzvaných *sociálně vyloučených lokalitách (SEL)*.[89] V této souvislosti si ECRI uvědomuje, že tak vysoká koncentrace romských žáků, kteří navštěvují běžné školní systémy v oddělených třídách a školách, je částečně výsledkem rozhodnutí některých romských rodin zapsat své děti do škol, které již mají vysoký podíl romských žáků, a to z obavy, že by se jejich děti v jiných školách setkaly s antitciganismem. Podle názoru ECRI nelze předpokládat, že oddělení jejich dětí od odstatních dětí je čistě dobrovolný čin. V této souvislosti se odkazuje na výše uvedený odstavec 10 týkající se šikany Romů ve školách a na doporučení v odstavci 35.

51. Během své návštěvy v České republice v roce 2025 byla delegace ECRI informována úřady, že z celkových 4 300 českých základních škol je přibližně 20 škol de facto segregovaných do té míry, že 75 % nebo více zapsaných žáků tvoří romské děti. Kromě toho řada škol vykazuje nižší podíl romských žáků v rozmezí 50–75 %. Podle údajů orgánů existuje přibližně 130 škol, kde alespoň 30 % žáků tvoří Romové – což je více než desetinásobek odhadovaného podílu Romů v celkové české populaci.

52. V této souvislosti získala delegace ECRI také informace od řady partnerů, kteří poukazovali na častý problém, kdy neromští rodiče vyvíjejí tlak na ředitele škol, aby nepřijímali romské děti. Kromě toho byly v některých případech hlášeny také protiromské nálady a předsudky ze strany učitelů. Pozitivní je, že bylo zjištěno, že pokud jsou v třídách zaměstnáni romští asistenti, takové protiromské chování a postoje obvykle ustupují, což přispívá k lepšímu začlenění romských dětí i k lepším výsledkům jejich vzdělávání. Delegace ECRI navštívila mimo jiné základní školu J. A. Komenského v Brně, která uplatňuje taková opatření, jež lze považovat za **slibnou praxi**.

53. V této souvislosti z výsledků šetření delegace během návštěvy v roce 2025 jasně vyplynulo, že je třeba přijmout více romských pedagogických asistentů, kteří by působili ve školách po celé zemi. Podle názoru ECRI mají takové kroky zvláštní význam také vzhledem k tomu, že podíl romských žáků pokračujících ve studiu na středních školách je stále pod celostátním průměrem a tito žáci čelí řadě socioekonomických překážek: v roce 2022 tvořili romští žáci 3,5 % všech žáků základních škol v zemi, zatímco na středních školách představovali pouze 1,2 % žáků.[90]

54. ECRI doporučuje, aby příslušné orgány jako prioritu přijaly opatření k zajištění dostatečného počtu romských pedagogických asistentů ve školách.

55. Vnitrostátní orgány často nemají právní pravomoc zajistit účinné uplatňování zásad nediskriminace ve vzdělávání vzhledem k decentralizovanému rozhodování o školách, jelikož školy obvykle spadají do působnosti místních orgánů. Nicméně, podle názoru ECRI může vláda přidělit školám dodatečné finanční prostředky, aby jim umožnila poskytovat pobídky k školní docházce žákům, u nichž existuje vyšší

[88] Komise EU (3. říjen 2024), Infringements decisions - October infringements package: key decisions: 7.

[89] Tento termín použila vláda. V této souvislosti viz také rozhodnutí českého Ústavního soudu Pl. ÚS 40/17 ze dne 24. srpna 2021.

[90] Rada Evropy, Oddělení pro výkon rozsudků ESLP (2025), 2.

riziko předčasného ukončení školní docházky a/nebo faktické segregace, jako jsou například romské děti. Takové pobídky mohou spočívat například v bezplatném stravování ve školách. Ukázalo se, že takové opatření by mohlo mít pozitivní dopad a doplňovat další iniciativy místních samospráv a konkrétních škol, které řeší předčasné ukončování školní docházky a faktickou segregaci romských dětí (jako je například brněnský obvod, v němž se nachází základní škola J. A. Komenského, která vypracovala místní plán proti segregaci). Ačkoli místní pedagogové, s nimiž se delegace ECRI během návštěvy setkala, poukázali na to, že diverzita ve třídách je dobrým znamením pokroku, zdůraznili také, že konstruktivní řízení této diverzity v zájmu vzdělávacích výsledků každého dítěte vyžaduje dodatečnou finanční a personální podporu, stejně jako odborné poradenství. V této souvislosti ECRI kladně hodnotí zákon o indexaci (2025), který počítá s dodatečnými prostředky od státní správy pro školy s vyšším podílem sociálně znevýhodněných dětí. Zároveň různí partneři, s nimiž se setkala delegace ECRI, uvedli, že dosud žádné takové prostředky poskytnuty nebyly a že v této souvislosti panují obavy z příliš těžkopádných byrokratických postupů.

56. S ohledem na tyto skutečnosti se ECRI rovněž domnívá, že je třeba věnovat zvláštní pozornost roli romských vzdělávacích mediátorů. Ačkoli v tomto ohledu existují určité pozitivní zkušenosti, pozice mediátorů dosud existovaly pouze v omezeném počtu v rámci pilotních projektů podporovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Aby bylo možné plně využít potenciál práce romských vzdělávacích mediátorů, musí být tito mediátoři nejen dobře proškoleni, ale také zaměstnáni na trvalém a předvídatelném základě. Tímto způsobem mohou účinněji doplňovat výše popsaná opatření přijímaná místními samosprávami a příslušnými školami.

57. ECRI doporučuje, aby úřady školám, které přijímají opatření k řešení fenoménu faktické segregace romských žáků a/nebo poskytují podporu romským žákům ohroženým předčasným ukončením školní docházky, poskytly dostačující dodatečné financování. V této souvislosti by úřady měly rovněž upevnit a rozšířit program romských vzdělávacích mediátorů.

Uprchlíci a osoby, jimž byla přiznána doplňková nebo dočasná ochrana

58. Uprchlíci a osoby, jimž byla přiznána doplňková nebo dočasná ochrana, mají plný přístup ke vzdělání. Podle údajů úřadů se v důsledku vysokého přílivu Ukrajinců počet zahraničních žáků v českých školách více než zdvojnásobil, z přibližně 54 000 v roce 2021 na zhruba 120 000 v roce 2025. Během návštěvy v roce 2025 se delegace ECRI dozvěděla, že velký počet ukrajinských dětí se celkově dobře integroval do školního prostředí, a to i díky výuce českého jazyka v celkovém rozsahu až 400 hodin. Celkově lze tuto skutečnost považovat za **pozitivní postup**, zejména s ohledem na vysoký počet ukrajinských dětí zapsaných do škol v relativně krátkém čase.

59. Na začátku školního roku 2025 však některé obce, v nichž se soustřeďuje vysoký počet ukrajinských osob s dočasnou ochranou, považovaly za nutné zavést systém dvojího zápisu do škol, přičemž první termín byl vyhrazen pouze pro zápis českých dětí a teprve poté následoval druhý termín pro zápis ukrajinských dětí, pokud by v nejbližší škole ještě zbývala volná místa. Tento systém byl považován za dočasné nouzové opatření, jehož cílem bylo zabránit situaci, kdy by se české děti nemohly zapsat do nejbližší školy kvůli vysokému počtu žádostí o přijetí

ukrajinských dětí (v případě, že počet žádostí převyšuje počet míst, se losuje). Některé místní samosprávy zřejmě také považovaly tento krok za nezbytný, aby předešly případným protiukrajinským protestům. Zástupci Ministerstva školství informovali delegaci ECRI, že ministerstvo s tímto opatřením nesouhlasilo, nemělo však žádné prostředky, jak mu zabránit nebo je ukončit, jelikož výuka a zápis žáků jsou v kompetenci místních samospráv. Od té doby byla věc předložena Ústavnímu soudu a v době návštěvy v listopadu 2025 byla ještě projednávána. Úřady informovaly delegaci ECRI, že v každém případě bylo toto opatření uplatněno pouze v přibližně 15 ze 4 300 základních škol v zemi. Nicméně i když se to týkalo pouze malého procenta škol, takový přístup lze podle názoru ECRI považovat za diskriminaci a je možné a vhodné hledat alternativní opatření, například poskytnutí dodatečných pedagogických kapacit dotčeným školám.

60. ECRI doporučuje, aby orgány na všech správních úrovních našly způsoby, jak zajistit, aby při zápisu do školy nedocházelo k žádné diskriminaci na základě státní příslušnosti.

Osoby LGBTI

61. Během návštěvy v roce 2025 zástupci organizací občanské společnosti uvedli, že žáci z řad LGBTI se často obávají odhalit svou sexuální orientaci, genderovou identitu nebo pohlavní znaky. Na to poukazuje i průzkum EU FRA zaměřený na LGBTIQ provedený v roce 2023, který odhalil, že 45 % žáků z řad LGBTI v České republice uvedlo, že ve škole skrývají svou LGBTI identitu. Kromě toho 66 % respondentů uvedlo, že se jejich školní výuka nikdy nezabývala otázkami rovnosti LGBTI osob.[91] ECRI vybízí příslušné orgány, aby přijaly opatření s cílem poskytnout žákům z řad LGBTI osob odpovídající informace, ochranu a podporu nezbytnou k tomu, aby mohli i ve školách žít v souladu se svou sexuální orientací, genderovou identitou nebo pohlavními znaky. V této souvislosti ECRI rovněž odkazuje na odstavec 10 výše týkající se šikany namířené proti LGBTI osobám ve školách a na doporučení uvedené v odstavci 35.

B. Rovné zacházení a inkluze v oblasti zdravotní péče

Romové

62. Zjištění delegace ECRI během návštěvy ukázala, že situace v oblasti zdravotního stavu mnoha členů romské komunity v České republice byla nadále mnohdy složitá a že výsledné zdravotní ukazatele této skupiny byly výrazně horší ve srovnání s celostátními ukazateli. V této souvislosti úřady informovaly ECRI, že například průměrná délka života Romů je o 10–15 let nižší než u běžné populace. Průzkum provedený Výzkumným institutem pro práci a sociální věci (RILSA) v roce 2024 ukázal, že přibližně 10 % Romů se potýká s tím, že jim praktičtí lékaři a specialisté nedokážou uspokojit jejich zdravotní potřeby – v případě zubní péče se tento podíl zvýšil až na 23 % (zatímco u běžné populace se tento podíl v obou kategoriích pohybuje kolem 2 %).[92] Mnoho Romů navíc žije v takzvaných *sociálně vyloučených lokalitách* (SEL), kde jsou zdravotnická zařízení často nedostatečně personálně obsazena nebo vybavená, případně se nacházejí ve větší vzdálenosti od obytných

[91] Agentura EU pro základní lidská práva (2024), EU-FRA LGBTIQ výzkum III – Údaje o České republice, 2024: 3.

[92] Romea.cz (23. červen 2024), Extensive survey shows shocking differences between non-Roma and Roma in the Czech Republic when it comes to precarity.

oblastí, což v obou případech představuje překážku v přístupu ke kvalitní zdravotní péči.

63. Podle průzkumu EU FRA z roku 2024 zaměřeného na Romy měla téměř čtvrtina (22 %) romských respondentů v České republice pocit, že byla v uplynulém roce při přístupu ke zdravotnickým službám diskriminována.[93] Během návštěvy obdržela delegace ECRI od svých partnerů také zprávy o tom, že k takovým incidentům stále dochází, a to i v případech, kdy se Romové pokoušeli zaregistrovat u praktického lékaře a byli odmítnuti, údajně z důvodu naplněných kapacit registrovaných pacientů. Ty se však zdánlivě uvolnily velmi brzy poté, co o registraci požádali neromští pacienti. Ve své předchozí zprávě ECRI důrazně vyzvala příslušné orgány, aby všem lékařům připomněly, že rasová diskriminace představuje porušení lékařské etiky a je protiprávní, a aby odpovídajícím způsobem prosazovaly příslušná pravidla.[94] S ohledem na své nedávné zjištění se ECRI domnívá, že by bylo užitečné v této souvislosti připomenout zdravotnickým pracovníkům jejich právní a etické povinnosti, zajistit jim vzdělávání v oblasti lidských práv na lékařských fakultách a poskytnout jim lepší příležitosti k rozvoji jejich dovedností v oblasti mezikulturní komunikace.

64. ECRI doporučuje, aby úřady prostřednictvím vhodných kanálů přijaly preventivní opatření, která zajistí, že bude v pravidelných intervalech zasílán jasný vzkaz o nulové toleranci vůči diskriminaci Romů a jakékoli jiné formě rasové diskriminace, aby se zasadily o zařazení výchovy k lidským právům jako povinného předmětu do učebních osnov lékařských fakult a o poskytování průběžného vzdělávání zdravotnickému personálu v oblasti mezikulturní komunikace a zdravotních problémů souvisejících s diskriminací, s náležitým zohledněním obecného doporučení č. 37 (2024) o rovnosti a ochraně před rasovou diskriminací při uplatňování práva na zdraví.

65. Tento problém navíc ještě více komplikují traumatické zážitky romských žen v souvislosti s gynekologickou péčí v kontextu nucených sterilizací v minulosti. Několik romských respondentů během návštěvy delegaci ECRI zmínilo, že tato zkušenost se předávala z generace na generaci a proto má i nadále negativní dopad na romské ženy a dívky, které se v důsledku toho dnes vyhýbají vyhledávání gynekologické péče. V tomto ohledu jsou naléhavě potřebné osvětové a terénní aktivity, zejména prostřednictvím romských zdravotnických mediátorů.

66. V této souvislosti zástupci zdravotnických orgánů během návštěvy informovali delegaci ECRI, že v roce 2024 existovalo přibližně 100 romských zdravotnických zprostředkovatelů. Úřady však připustily, že navzdory velmi pozitivním zkušenostem dosud nebyly vytvořeny institucionální podmínky pro udržitelnou práci romských zdravotnických mediátorů: definování a zavedení těchto pozic jako stálých ve veřejném sektoru, včetně zajištění jejich dlouhodobého financování, zatím probíhá. ECRI oceňuje úsilí vynaložené v tomto ohledu, ale zároveň konstatuje, že úřady nebyly schopny uvést konkrétní cíl ohledně počtu těchto pracovních míst v nadcházejících letech. Je zřejmé, že stanovení vhodného cíle v tomto ohledu je naprosto nezbytné jako základ pro zlepšení zdravotního stavu českých Romů.

---

[93] Agentura EU pro základní lidská práva (2024), (EU FRA), Roma Survey 2024.

[94] ECRI 2020: § 92.

67. ECRI doporučuje, aby úřady přijaly opatření k řešení problémů Romů v oblasti přístupu ke zdravotní péči a ke zlepšení zdravotních výsledků. Měly by zejména: (i) přijmout naléhavá opatření k odstranění rozdílu v průměrné délce života mezi Romy a běžnou populací; (ii) zlepšit přístup Romů ke kvalitní zdravotní péči prostřednictvím investic do příslušných zařízení v takzvaných sociálně vyloučených lokalitách a v jejich blízkosti; a (iii) stanovit přiměřený cílový počet míst pro romské zdravotnické mediátory a obsadit je dlouhodobě adekvátně vyškoleným personálem s udržitelným financováním.

68. Ve své předchozí zprávě ECRI kritizovala skutečnost, že dosud nebyl zaveden žádný účinný mechanismus, který by romským ženám, které se v minulosti staly oběťmi nucených sterilizací, umožnil domáhat se odškodnění. ECRI tehdy důrazně vyzvala příslušné orgány, aby zajistily, že odškodnění bude poskytnuto všem obětem nucené sterilizace[95] Od té doby přijal český parlament příslušné právní předpisy k řešení této záležitosti. Zákon č. 297/2021 umožňuje odškodnění romských žen, které byly sterilizovány v rozporu se zákonem, a výplatu jednorázových částek (tj. 300 000 Kč, což odpovídá 12 000 EUR, na osobu). ECRI to vítá. Během návštěvy ECRI v roce 2025 se však ukázalo, že Ministerstvo zdravotnictví vyřizovalo žádosti o odškodnění romských žen velmi pomalu a mnoho žádostí zamítlo z důvodu nedostatečných důkazů.[96] Do uplynutí lhůty pro podání žádostí obdrželo ministerstvo více než 2 300 žádostí. K dubnu 2025 bylo odškodněno 889 osob, 574 žádostí bylo zamítnuto, 283 řízení bylo pozastaveno a 591 řízení čekalo na rozhodnutí.[97]

69. Důvodem zamítnutí byla obvykle neschopnost žadatelek předložit důkazy o tom, že sterilizace byla provedena v rozporu se zákonem, například proto, že nemocnice zničily lékařské zprávy vyhotovené v té době. Proti rozhodnutí ministerstva lze podat odvolání a proti rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví o odvolání lze podat žalobu u správního soudu[98] Během návštěvy byla delegace ECRI informována romskými partnery, že potíže s předložením nezbytných důkazů vedly také k tomu, že mnoho romských žen žádosti vůbec nepodalo. V roce 2024 Nejvyšší správní soud shledal, že přístup Ministerstva zdravotnictví ignoroval smysl a účel příslušných právních předpisů.[99] Komisař Rady Evropy pro lidská práva rovněž v prosinci 2024 vyzval k prodloužení lhůty pro podání žádostí[100]Následně, v roce 2025, byla lhůta pro podání žádostí prodloužena do 2. ledna 2027.[101]

70. ECRI doporučuje, aby příslušné orgány zajistily, že žádosti romských žen o odškodnění za protiprávní sterilizaci budou posuzovány a vyřizovány tak, aby bylo všem obětem zaručeno účinné odškodnění.

---

[95] ECRI 2020: § 93.

[96] ACFC 2025: 5, § 8.

[97] Romea.cz (27. č 2025), Czech President signs law extending opportunity to apply for compensation for forced sterilizations until 2 January 2027; viz též ACFC 2025: 14-15, § 59.

[98] ACFC 2025: 14-15, § 59.

[99] ACFC 2025: 5, § 8.

[100] Komisař pro lidská práva Rady Evropy, dopisy adresované předsedům obou komor parlamentu a předsedovi vlády (3. prosince 2024); dostupné na: Czech Republic: the authorities should extend the law on compensation for victims of forced sterilisations.

[101] Viz též Romea.cz (27 June 2025), Czech President signs law extending opportunity to apply for compensation for forced sterilizations until 2 January 2027.

Osoby LGBTI

71. Ve své předchozí zprávě ECRI kritizovala, že k tomu, aby si transgenderové osoby mohly oficiálně změnit jméno a pohlaví, musely v souladu s občanským zákoníkem (2014, § 29) a zákonem o specifických zdravotních službách (373/2011, § 21.1)[102] podstoupit sterilizaci. Ústavní soud svým rozhodnutím ze dne 24. dubna 2024 zrušil podmínku sterilizace, resp. chirurgického zákroku zahrnujícího sterilizaci, jako podmínku pro oficiální změnu pohlaví.[103] Rozhodnutí nabylo účinnosti dne 30. června 2025. Ačkoli nedošlo ke změně právních předpisů, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo vnitra následně vydaly příslušné pokyny a směrnice k uplatňování rozhodnutí Ústavního soudu. ECRI tento vývoj vítá, i když by považovala za žádoucí změnu právních předpisů.

72. Během návštěvy v roce 2025 se zástupci občanské společnosti z řad LGBTI zmínili, že lze jako pozitivní vedlejší účinek zrušení požadavku na sterilizaci pro právní uznání pohlaví v lékařské oblasti pozorovat určitý depatologizující efekt, i když stále neúplný. Stejní partneři však také poukázali na to, že transgender osoby se stále příliš často zdráhají vyhledat zdravotní péči ze strachu z diskriminace. Ačkoli se zdá, že těmito problémy jsou ponejvíce postiženy transgender osoby, dotýkají se i ostatních osob z komunity LGBTI: 16 % respondentů z komunity LGBTI v České republice se v roce předcházejícím průzkumu EU FRA z roku 2023 cítilo ve zdravotnictví diskriminováno.[104] V této souvislosti lze odkázat na § 29 této zprávy, pokud jde o přijetí národní strategie pro LGBTI.[105]

73. ECRI doporučuje, aby příslušné orgány zajišťovaly pro zdravotnické pracovníky vhodné a pravidelné osvětové a vzdělávací aktivity v oblasti rovnosti osob z komunity LGBTI, jež by také měly směřovat k rozvoji konkrétních kompetencí týkajících se zdravotních otázek souvisejících s touto komunitou.

74. ECRI s uspokojením konstatuje, že nová právní úprava týkající se partnerství osob stejného pohlaví, platná od 1. ledna 2025, vyjasňuje a upevňuje práva partnerů stejného pohlaví na informace související se zdravotní péčí a na rozhodování za své partnery. Tím se odstraňuje dosavadní nejednoznačnost v těchto oblastech.

75. Pokud jde o intersexuální děti, během návštěvy v roce 2025 byla delegace ECRI informována řadou partnerů, že existuje velmi málo informací pro intersexuální děti a jejich rodiče, a totéž platí pro otázky související s intersexualitou obecně. Jako pozitivní příklad lze uvést, že v roce 2019 uspořádal ombudsman na toto téma kulatý stůl. Podle úřadů se v zemi u intersexuálních dětí každoročně provádí pouze minimální počet chirurgických zákroků, který se pohybuje v řádu jednotek, žádné statistiky však nejsou k dispozici. Úřady zároveň zdůrazňují, že jakékoli takové zákroky jsou podle zákona přípustné pouze tehdy, jsou-li z lékařského hlediska nezbytné, jsou v nejlepším zájmu dítěte a k jejich provedení byl získán svobodný a informovaný souhlas rodičů. Nicméně účastníci jednání upozornili delegaci ECRI na přetrvávající nejistotu ohledně toho, co v takových situacích představuje lékařskou nezbytnost.

---

[102] ECRI 2020: §§ 14-15.

[103] Ústavní soud České republiky, ref. no. Pl. ÚS 52/23.

[104] EU FRA LGBTIQ výzkum III – Údaje pro Českou republiku 3.

[105] Viz například Výbor pro sexuální menšiny při Radě vlády pro lidská práva, Návrh vládní strategie pro rovnost a odstraňování překážek bránících důstojnému životu osob LGBTI+ v České republice na období 2021–2026: 45.

76. ECRI doporučuje, aby příslušné orgány přistoupily k legislativním a dalším opatřením, která zdravotnickým pracovníkům zajistí jasný právní a etický rámec v souvislosti s intersexuálními dětmi, a to zejména prostřednictvím: i) vypracování a předložení parlamentu návrhu zákona, který výslovně uzná právo intersexuálních osob na tělesnou nedotknutelnost a zakáže provádění operačních zákroků a jiných neterapeutických postupů, jež nejsou z lékařského hlediska nezbytné , a to až do doby, než bude intersexuální dítě schopno podílet se na rozhodování na základě zásady svobodného a informovaného souhlasu; ii) vypracováním pokynů pro zdravotnické pracovníky týkajících se chirurgických zákroků a léčebně nezbytných zásahů u intersexuálních dětí. Součástí přípravy těchto textů by měly být konzultace s příslušnými odborníky a zdravotnickými pracovníky, s intersexuálními dětmi a jejich rodiči či zákonnými zástupci, přičemž by měly náležitě zohlednit Obecné politické doporučení ECRI č. 17 o prevenci a boji proti netoleranci a diskriminaci vůči osob LGBTI a doporučení CM/Rec(2025)7 Výboru ministrů Rady Evropy o rovných právech pro osoby s intersexuálními charakteristikami.

Žadatelé o dočasnou ochranu nebo status osoby bez státní příslušnosti

77. ECRI konstatuje, že zatímco žadatelé o azyl jsou již během řízení o žádosti kryti veřejným zdravotním pojištěním, osoby žádající o status osoby bez státní příslušnosti nebo o dočasnou ochranu jím kryty nejsou. U těchto dvou posledních skupin bude pojistné krytí přiznáno zpětně, pokud žadatel obdrží kladné rozhodnutí. Do té doby mají přístup pouze k neodkladné lékařské péči. Zatímco žádosti o dočasnou ochranu jsou obecně vyřizovány relativně rychle, zpravidla během několika měsíců, lhůta pro vyřízení žádostí o status osoby bez státní příslušnosti může být podstatně delší.

78. ECRI doporučuje, aby orgány poskytly veřejné zdravotní pojištění každému žadateli o dočasnou ochranu nebo status osoby bez státní příslušnosti okamžikem, kdy je žádost oficiálně zaregistrována.

III. TÉMATA SPECIFICKÁ PRO ČESKO

Prevence a potírání diskriminace Romů na trhu s bydlením

79. Během návštěvy v roce 2025 delegace ECRI opakovaně slyšela od řady různých zástupců občanské společnosti, mimo jiné od romských organizací, že inzeráty na byty v soukromém vlastnictví, které jsou k pronájmu, často obsahují formulace jako „Romové, nevolejte“ nebo podobné. Zdá se, že se to týká bytů mimo takzvané sociálně vyloučené lokality (SEL), což jsou často – i když ne vždy – čtvrti s neúměrně vysokým podílem romských obyvatel. Podle názoru ECRI by to mohlo být považováno za zjevné diskriminační zacházení.

80. Podle týchž zdrojů je přímým důsledkem takového zacházení přetrvávání rozšířené faktické segregace v oblasti bydlení. Jejím důsledkem je, že mnoho osob patřících k romským komunitám čelí nepřekonatelným překážkám, pokud se chtějí přestěhovat kamkoli mimo oblasti SEL. Jak již bylo popsáno dříve v této zprávě, má to zase negativní dopady na rovnost a začlenění Romů v oblasti vzdělávání a zdravotní péče.

81. V širším kontextu tento typ komunikace posiluje negativní stereotypy a předsudky vůči Romům v české společnosti. V době návštěvy nebyla delegace ECRI informována o žádných konkrétních krocích, které by byly přijaty k řešení tohoto problému a k prevenci podobných případů. Ačkoli se delegace ECRI nedoslechla o tom, že by se podobných praktik dopouštěly veřejné instituce, jako jsou například agentury pro sociální bydlení, nýbrž výhradně soukromí vlastníci, považuje ECRI za pozitivní povinnost orgánů zabránit jakýmkoli takovým případům, pokud porušují zásadu nediskriminace a příslušné právní předpisy.

82. ECRI doporučuje, aby úřady přijaly na soukromém trhu s bydlením vhodná opatření s cílem zabránit jakékoli formě diskriminace vůči Romům a členům jakékoli jiné skupiny, kterou ECRI považuje za problematickou.

PROZATÍMNÍ DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ POSTUP

ECRI požaduje od úřadů České republiky prioritní realizaci následujících dvou konkrétních doporučení:

- (§ 35) ECRI doporučuje, aby orgány jako svou prioritu zintenzivnily úsilí v oblasti prevence a potírání rasistických a anti-LGBTI projevů nenávisti a šikany ve školách, a to mimo jiné přijetím a prováděním konkrétních pokynů zaměřených proti šikaně žáků z řad LGBTI, Romů a Ukrajinců ve školách.
- (§ 54) ECRI doporučuje, aby příslušné orgány jako prioritu přijaly opatření k zajištění dostatečného počtu romských pedagogických asistentů ve školách.

Tato doporučení by měla být realizována do 18 měsíců od zveřejnění zprávy. Následně provede ECRI předběžné hodnocení, jehož cílem bude posoudit opatření přijatá k jejich realizaci.

SEZNAM DOPORUČENÍ

Umístění doporučení v textu zprávy je uvedeno v závorkách.

1. (§ 29) ECRI doporučuje, aby orgány přijaly rozhodná opatření k bezodkladnému přijetí a realizaci návrhu národní strategie pro LGBTI a aby ji co nejlépe využily k účinné prevenci a potírání nenávistných projevů a trestných činů z nenávisti namířených proti osobám z komunity LGBTI.

2. (§ 33) ECRI doporučuje, aby příslušné orgány do svého koncepčního přístupu k trestným činům z nenávisti zahrnuly jako strategické priority opatření proti rasistickým a jiným konkrétním formám trestných činů z nenávisti, konkrétní skupiny, které jsou terčem těchto trestných činů, a také podporu obětí. V této souvislosti by měly náležitě zohlednit Doporučení CM/Rec(2024)4 Výboru ministrů Rady Evropy v oblasti boje proti trestným činům z nenávisti a jít nad rámec stávajícího pojetí státní bezpečnosti.

3. (§ 35) ECRI doporučuje, aby orgány jako svou prioritu zintenzivnily úsilí v oblasti prevence a potírání rasistických a anti-LGBTI projevů nenávisti a šikany ve školách, a to mimo jiné přijetím a prováděním konkrétních pokynů zaměřených proti šikaně žáků z řad LGBTI, Romů a Ukrajinců ve školách.

4. (§ 44) ECRI doporučuje, aby orgány nechaly provádět nezávislé hodnocení účinnosti a dopadu školení a osvětových aktivit v oblasti trestných činů z nenávisti určených pro policii a státní zástupce, zavedení policejních styčných důstojníků pro menšiny a specializovaných pracovníků pro trestné činy z nenávisti v rámci státního zastupitelství. Cílem by mělo být odhalení případných mezer a potřeb dalšího školení, zdrojů a rozšíření těchto aktivit, jakož i vypracování vhodných pokynů a protokolů pro řešení trestných činů z nenávisti.

5. (§ 49) ECRI doporučuje, aby příslušné orgány přijaly okamžitá, rozhodná a dlouhodobá opatření k úpravě, aktualizaci a zajištění uplatňování metodiky školního poradenství a souvisejícího posuzování žáků s mírným mentálním postižením, s cílem vyřešit přetrvávající problém neúměrně vysokého počtu romských dětí zařazovaných do speciálního vzdělávání. V této souvislosti by orgány měly plně zohlednit rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci D.H. a další proti České republice a příslušná rozhodnutí Výboru ministrů Rady Evropy v rámci jeho dohlížecí role při výkonu rozsudků Soudního dvora.

6. (§ 54) ECRI doporučuje, aby příslušné orgány jako prioritu přijaly opatření k zajištění dostatečného počtu romských pedagogických asistentů ve školách.

7. (§ 57) ECRI doporučuje, aby úřady školám, které přijímají opatření k řešení fenoménu faktické segregace romských žáků a/nebo poskytují podporu romským žákům ohroženým předčasným ukončením školní docházky, poskytly dostačující dodatečné financování. V této souvislosti by úřady měly rovněž upevnit a rozšířit program romských vzdělávacích mediátorů.

8. (§ 60) ECRI doporučuje, aby orgány na všech správních úrovních našly způsoby, jak zajistit, aby při zápisu do školy nedocházelo k žádné diskriminaci na základě státní příslušnosti.

9. (§ 64) ECRI doporučuje, aby úřady prostřednictvím vhodných kanálů přijaly preventivní opatření, která zajistí, že bude v pravidelných intervalech zasílán jasný vzkaz o nulové toleranci vůči diskriminaci Romů a jakékoli jiné formě rasové diskriminace, aby se zasadily o zařazení výchovy k lidským právům jako povinného předmětu do učebních osnov lékařských fakult a o poskytování průběžného vzdělávání zdravotnickému personálu v oblasti mezikulturní komunikace a zdravotních problémů souvisejících s diskriminací, s náležitým zohledněním obecného doporučení č. 37 (2024) o rovnosti a ochraně před rasovou diskriminací při uplatňování práva na zdraví.

10. (§ 67) ECRI doporučuje, aby úřady přijaly opatření k řešení problémů Romů v oblasti přístupu ke zdravotní péči a ke zlepšení zdravotních výsledků. Měly by zejména: (i) přijmout naléhavá opatření k odstranění rozdílu v průměrné délce života mezi Romy a běžnou populací; (ii) zlepšit přístup Romů ke kvalitní zdravotní péči prostřednictvím investic do příslušných zařízení v takzvaných sociálně vyloučených lokalitách a v jejich blízkosti; a (iii) stanovit přiměřený cílový počet míst pro romské zdravotnické mediátory a obsadit je dlouhodobě adekvátně vyškoleným personálem s udržitelným financováním.

11. (§ 70) ECRI doporučuje, aby příslušné orgány zajistily, že žádosti romských žen o odškodnění za protiprávní sterilizaci budou posuzovány a vyřizovány tak, aby bylo všem obětem zaručeno účinné odškodnění.

12. (§ 73) ECRI doporučuje, aby příslušné orgány zajišťovaly pro zdravotnické pracovníky vhodné a pravidelné osvětové a vzdělávací aktivity v oblasti rovnosti osob z komunity LGBTI, jež by také měly směřovat k rozvoji konkrétních kompetencí týkajících se zdravotních otázek souvisejících s touto komunitou.

13. (§ 76) ECRI doporučuje, aby příslušné orgány přistoupily k legislativním a dalším opatřením, která zdravotnickým pracovníkům zajistí jasný právní a etický rámec v souvislosti s intersexuálními dětmi, a to zejména prostřednictvím: i) vypracování a předložení parlamentu návrhu zákona, který výslovně uzná právo intersexuálních osob na tělesnou nedotknutelnost a zakáže provádění operačních zákroků a jiných neterapeutických postupů, jež nejsou z lékařského hlediska nezbytné , a to až do doby, než bude intersexuální dítě schopno podílet se na rozhodování na základě zásady svobodného a informovaného souhlasu; ii) vypracováním pokynů pro zdravotnické pracovníky týkajících se chirurgických zákroků a léčebně nezbytných zásahů u intersexuálních dětí. Součástí přípravy těchto textů by měly být konzultace s příslušnými odborníky a zdravotnickými pracovníky, s intersexuálními dětmi a jejich rodiči či zákonnými zástupci, přičemž by měly náležitě zohlednit Obecné politické doporučení ECRI č. 17 o prevenci a boji proti netoleranci a diskriminaci vůči osob LGBTI a doporučení CM/Rec(2025)7 Výboru ministrů Rady Evropy o rovných právech pro osoby s intersexuálními charakteristikami.

14. (§ 78) ECRI doporučuje, aby orgány poskytly veřejné zdravotní pojištění každému žadateli o dočasnou ochranu nebo status osoby bez státní příslušnosti okamžikem, kdy je žádost oficiálně zaregistrována.

15. (§ 82) ECRI doporučuje, aby úřady přijaly na soukromém trhu s bydlením vhodná opatření s cílem zabránit jakékoli formě diskriminace vůči Romům a členům jakékoli jiné skupiny, kterou ECRI považuje za problematickou.

SEZNAM LITERATURY

Tento seznam literatury uvádí hlavní publikované zdroje, z nichž bylo čerpáno při zkoumání situace v České republice. Neměl by být považován za vyčerpávající seznam všech informačních zdrojů, které měla ECRI při přípravě této zprávy k dispozici.

Evropská komise proti rasismu a netoleranci (ECRI)

1. ECRI (2023a), Conclusions on the implementation of the recommendations in respect of the Czech Republic subject to interim follow-up, CRI(2023)03.
2. ECRI (2020a), Sixth report on the Czech Republic, CRI(2020)43.
3. ECRI (2018a), Conclusions on the implementation of the recommendations in respect of the Czech Republic subject to interim follow-up, CRI(2018)22.
4. ECRI (2014), Fifth report on the Czech Republic, CRI(2015)35.
5. ECRI (2012a), Conclusions on the implementation of the recommendations in respect of the Czech Republic subject to interim follow-up, CRI(2012)27.
6. ECRI (2009a), Fourth report on the Czech Republic, CRI(2009)30.
7. ECRI (2004a), Third report on the Czech Republic, CRI(2004)22.
8. ECRI (2000), Second report on the Czech Republic, CRI(2000)4.
9. ECRI (1997), Report on the Czech Republic, CRI(97)50.
10. ECRI (1996), General Policy Recommendation No. 1: Combating racism, xenophobia, antisemitism and intolerance, CRI(96)43.
11. ECRI (2018b), General Policy Recommendation No. 2 (revised): Equality bodies to combat racism and intolerance at national level, CRI(2018)06.
12. ECRI (1998a), General Policy Recommendation No. 3: Combating racism and intolerance against Roma/Gypsies, CRI(98)29.
13. ECRI (1998b), General Policy Recommendation No. 4: National surveys on the experience and perception of discrimination and racism from the point of view of potential victims, CRI(98)30.
14. ECRI (2022), General Policy Recommendation No. 5 (revised): Preventing and combating anti-Muslim racism and discrimination, CRI(2022)6.
15. ECRI (2001), General Policy Recommendation No. 6: Combating the dissemination of racist, xenophobic and antisemitic material via the Internet, CRI(2001)1.
16. ECRI (2003), General Policy Recommendation No. 7 (revised): National legislation to combat racism and racial discrimination, CRI(2003)8rev.
17. ECRI (2004b), General Policy Recommendation No.8: Combating racism while fighting terrorism, CRI(2004)26.
18. ECRI (2021), General Policy Recommendation No. 9 (revised): Preventing and combating antisemitism, CRI(2021)28.
19. ECRI (2007a), General Policy Recommendation No.10: Combating racism and racial discrimination in and through school education, CRI(2007)6.
20. ECRI (2007b), General Policy Recommendation No.11: Combating racism and racial discrimination in policing, CRI(2007)39.
21. ECRI (2009b), General Policy Recommendation No. 12: Combating racism and racial discrimination in the field of sport, CRI(2009)5.
22. ECRI (2011), General Policy Recommendation No.13: Combating anti-Gypsyism and discrimination against Roma, CRI(2011)37.
23. ECRI (2012b), General Policy Recommendation No.14: Combating racism and racial discrimination in employment, 2012, CRI(2012)48.
24. ECRI (2016a), General Policy Recommendation No. 15: Combating Hate Speech, CRI(2016)15.
25. ECRI (2016b), General Policy Recommendation No. 16: Safeguarding irregularly present migrants from discrimination, CRI(2016)16.
26. ECRI (2023b), General Policy Recommendation No. 17: Combating intolerance and discrimination against LGBTI persons, CRI(2023)30.
27. ECRI (2020b), ECRI's Opinion on the Working Definition of Antisemitism of the International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA) (adopted at ECRI's 84th plenary meeting on 2 December 2020).
28. ECRI (2025), ECRI Glossary.

Other sources (listed in alphabetical order)

29. Albert, G. (2025), Research Brief - Antigypsyism in the Czech Republic: From Recognition to Transitional Justice, Centre for European Policy Studies & SLOVO 21.
30. Brno Daily (2023, October 25), 37-Year Old Man Charged With Murder Over June Killing of Roma Man.
31. CNN (2021, June 28)), Czech President Milos Zeman says transgender people 'disgust' him in interview.
32. Council of Europe, Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities (AC-FCNM) (2025), 6th Opinion on Czechia.
33. Council of Europe, Commissioner for Human Rights, (2024, December 3); Czech Republic: the authorities should extend the law on compensation for victims of forced sterilisations - Commissioner for Human Rights, Letters addressed to the presidents of both chambers of parliament and the Prime Minister.
34. Council of Europe, Department for the Execution of Judgments (2025), D.H. and Others v. the Czech Republic - Status of Execution, Summary.
35. Euractiv (2025, August 1), Czech fatigue with Ukrainian refugees grows amid economic concerns - Euractiv
36. Euractiv (2025, July 25), Czech police target Tokyo-born far-right leader over hate posters.
37. Euractiv.cz (2023, June 14), Tensions rise between Czech nationals, Ukrainians following murder.
38. European Union (EU), European Commission (2024, October 3), Infringements decisions - October infringements package: key decisions.
39. EU, Fundamental Rights Agency (FRA) (2024), EU LGBTIQ survey III - Country data Czechia.
40. EU, FRA (2024), Roma Survey 2024.
41. Federation of Jewish Communities in the Czech Republic (FJC) (2024), Annual Report on Antisemitism in the Czech Republic 2023.
42. FJC (2025), Annual Report on Antisemitism in the Czech Republic 2024.
43. Government Council for Human Rights, Committee for Sexual Minorities (2021), Draft Government strategy for equality and removing barriers to a dignified life for LGBTI+ people in the Czech Republic 2021-26.
44. Jelínková, M. and others (ed.) (2024), Inspirational practices in the field of migrant integration - examples of good practice from the Czech Republic, Poland, Israel and Europe, Faculty of Social Sciences, Charles University.
45. Ministry of Education, Youth and Sports of the Czech Republic (2023), Výzkumná zpráva: Analýza příčin vyššího podílu romských žáků vzdělávajících se dle RVP ZV UV ve třídách zřízených podle § 16 odst. 9, školského zákona a návrh souboru opatření pro oblast vzdělávání a další relevantní oblasti/*Research report: Analysis of the causes of the higher proportion of Romani pupils educated according to the RVP ZV UV in classes established under Section 16 (9) of the Education Act and proposal of a set of measures for education and other relevant areas*.
46. Ministry of Interior of the Czech Republic, website on "Extremism"/ Documents on the Fight against Extremism, https://mv.gov.cz/mvcren/article/documents-on-the-fight-against-extremism.aspx.
47. Ministry of the Interior/Security Policy Department (2025), Report on Extremism and Prejudiced Hatred on the Territory of the Czech Republic in 2024.
48. Ministry of the Interior/Security Policy Department and Ministry of Foreign Affairs/Special Envoy for Holocaust Issues, Interfaith Dialogue, and Freedom of Religion (2025), Strategy for combating antisemitism in the Czech Republic for 2025–2030:
49. Ombudsman/Public Defender of Rights (2019), Being LGBT+ in the Czech Republic - Experiences of LGBT+ people with prejudices, discrimination, harassment and hate violence.
50. Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE), Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR), Hate Crime Report Czech Republic, 2024, available at: https://hatecrime.osce.org/czech-republic?year=2024.
51. OSCE-ODIHR Hate Crime Report Czech Republic, 2023, available at: https://hatecrime.osce.org/czech-republic?year=2023.
52. OSCE-ODIHR Hate Crime Report Czech Republic, 2022, available at: https://hatecrime.osce.org/czech-republic?year=2022.
53. OSCE-ODIHR Hate Crime Report Czech Republic 2020, available at: https://hatecrime.osce.org/czech-republic?year=2020.
54. Radio Prague International (2024, March 22), Ukrainian national acquitted in connection with death of Romany.
55. Radio Prague International (2020, January 24), Support for same-sex marriage at two thirds in January 2020 opinion poll at 67%.

56. Romea.cz (2025, June 27), Czech President signs law extending opportunity to apply for compensation for forced sterilizations until 2 January 2027.
57. Romea.cz (2024, October 3), European Commission warns Czechia: End the discrimination of Romani children in the schools.
58. Romea.cz (2024, June 23), Extensive survey shows shocking differences between non-Roma and Roma in the Czech Republic when it comes to precarity.
59. Romea.cz (2025, February 26), Czech court sentences one man who assaulted Ukrainians after a march mourning the death of a Romani man to 5.5 years, others get suspended sentences.
60. Romea.cz (2024, March 24), Brno, Czech Republic: Romani protesters say the justice system uses a double standard.
61. Romea.cz (2023, July 19), Videos are spreading on Czech social media of Roma attacking residences believed to house Ukrainians in Krupka or Roma "hunting" Ukrainians in Brno. We asked Romani representatives what they think of these developments.
62. Romea.cz (2023, July 18), Krupka, Czech Republic: 500 Roma assemble, call for more security. Parents file a crime report over alleged sexual harassment of their children.
63. Romea.cz (2023, June 24), Brno, Czech Republic: Anti-Ukrainian, xenophobic demonstration features controversial Romani community member.
64. United Nations High Commissioner for Refugees (2025, June), Protection Brief – Czechia.

The European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) is a unique human rights body that monitors Council of Europe member states' action against racism, intolerance and discrimination on grounds of "race", colour, language, religion, citizenship, national or ethnic origin, sexual orientation, gender identity and sex characteristics.

ECRI was set up by the first Summit of Heads of State and Government of the member states of the Council of Europe in 1993 and became operational in 1994.

ECRI is composed of 46 members appointed on the basis of their independence, impartiality, moral authority and expertise in dealing with issues of racism, intolerance and related discrimination. Each Council of Europe member state appoints one person to serve as a member of ECRI.

Secretariat of ECRI
Anti-discrimination and Inclusion Department
Directorate General of Democracy and Human Dignity
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 90 21 46 62
E-mail: ecri@coe.int

Follow us:

CZE

www.coe.int/ecri

www.coe.int

The Council of Europe is the continent's leading human rights organisation. It comprises 46 member states, including all members of the European Union. All Council of Europe member states have signed up to the European Convention on Human Rights, a treaty designed to protect human rights, democracy and the rule of law. The European Court of Human Rights oversees the implementation of the Convention in the member states.

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE